

Ազգ

11 ԱՌՅԵՄԲԵՐ 2016 ՈՒՐԲԱԹ 42(5442)

ՀԱՍԱՐԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԹԱԿԱՆ ԸՆԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՕՐԵՐԻ ՀԵՏ

Որտե՞ղ է լինելու մեր կարգը նոր աշխարհակարգում

Նախորդիվ խոսացել էի ներկայացնել «Հայկական գլոբալիզացման» շուրջ իմ մասկերացումները սեղեկատվության ոլորտում, նկատի ունենալով միջազգային լրատվության աստիճանը մեր ունեցած ներուժը, որը բարունակում ենք անստեղծ: Սակայն, խոսողական, չկարողացա դիմադրել գայթակղությանը իմ հերթին արտահայտելու Դոնալդ Թրամփի շեշտակցի հաղթանակի առթիվ:

Անուշտ չեմ դաժարանքներ վերցնում կամ մեկնաբանել այդ հաղթանակի կերտման գործընթացը, դաժարանքներն ու հնարավոր հետևանքները: Այդ գործը լավագույնս արդեն անում են ու դեռ կանեն սասնյակ հազարավոր գործընկերներս ողջ աշխարհում ու հասկալիցա Մ. Նահանգներում, նաեւ մեր ներկա համարում՝ «Ազգ»-ի աշխատակիցները: Ու հենց այս դասին, երբ ամերիկյան բոլոր մեծ հաղթանակներն ունեցած բողոքի հուժկու ցույցերով ու հանրահավաքներով երկար զիջելից հետո նախագահ Բարաք Օբաման եւ սիկինը Մոխսակ սանը ընդունում են ընտրված նախագահ Դոնալդ Թրամփին ու սիկինը եւ լայնամասշտաբ միջնա եւ առաջիկա հունվարի 20-ը իբխանության սահուն փոխանցում աղաղակելու կերտերի շուրջը, բազմաթիվ վերլուծաբաններ ու հաղագրագետներ հավանաբար արդեն սկսել են մեծագույնություններ դասարանել Մ. Նահանգների դասարանում մեծ աննախադեռ այս ընտրությունների մասին՝ ձեռքի սակ ունենալով հսկայական նյութեր, սվալներ ու փաստեր, որոնք կբացահայտեն ոչ այնքան «ինչպես», որքան «ինչու» այս արդյունքների:

Մինչ այդ, եւ նկատի ունենալով ամերիկյան իսթաբլից-մենթի անխուսափելի փոփոխությունների աշխարհափոխական նշանակությունը, աշխարհի մեծ ու փոքր երկրները դասարանվում են դիմադրաբանական, սնտեսական, ռազմական եւ այլ սեղաբարձերով ստեղծվելիք մեր իրավիճակները, հնարավոր նոր զարգացումների իրական եւ բացասական բոլոր հետևանքները: Արդարեւ, մեր աչքի առաջ, դասելով ոչ միայն նորընտիր նախագահի նախընտրական խոսքերից ու հայտարարություններից, այլև ամերիկացիների մեծամասնության ձգտումներից, նոր աշխարհակարգ է ձեւավորվում, բոլորովին սարբեր Ռեյգան-Բուշ ավագի ձեւավորած արտաքին դաշինքներից, որոնք բացի Բախտից, իբր թե կառավարվող, ոչինչ չզվեցին երկրագնդի գոնե այս մասին, մինչ ստեղծվելիք նորը դեռեա հայտնի չէ ոչ միայն մեզ, այլև մեզանից մեծ, շատ մեծ դեպքերում մեր համար եւս:

Յետեաբար, ինչպես բոլորը, դասարան ենք, գոնե այս անգամ, մեզանից թոթափել սովորաճությունը, մտքի ծուլությունը, եւ մանրակրկիտ հաշվարկել ամեն ինչ՝ մեր դեպքերում-ազգային հնարավորություններից սկսած մինչև սարածաբանի մյուս երկրների, անգամ մեծ խաղաղուների հնարավոր հակադեպությունները, օգտագործելով ժամանակակից բոլոր մեթոդները, այդ թվում՝ սարատեսակ սցենարներ (scenario) կազմելու ձեւերը:

Վերը սովորաճություն բառը գործածելի՞ ոչ դասա-հակառուներն: Մեզանից ոմամ մեծ եղածից ավելի ոգեւորված են, օրինակ, Կրեմլի հետ Մոխսակ սան հարաբերությունների հետագա բարելավման կամ մոտեցումների համակարգման հեռանկարով: Նախ՝ այժմվանից ոչ ոք չի կարող երաշխավորել իրական հաղափականության համադասարանությունը նախընտրական խոսքումների հետ: Երկրորդ՝ հաղափականության մեջ սեւականություններ չկան, այլ՝ հարաբերությունների փոփոխությունն է միտեսեական: Երրորդ՝ ո՛վ ասաց, որ Վաշինգտոն-Մոսկովա համախոսությունը բոլոր հարցերում ձեռնուս կլինի մեզ:

Յետեաբար, հիմնականից մեզ է նախադասարանվել ակտիվ հարաբերությունների՝ Թրամփի առաջիկա շաբաթներին կազմելիք վարչախմբի հետ: Պե՛տք է մտածել, որ մեմ, մեր խնդիրները, Մ. Նահանգների արտաքին հաղափականության առաջնահերթություններից չեն: Այժմ չեն, բայց կարող են լինել միջազգային հաղափական կոմիտիանցիաներում: Եվ անկախ ամեն ինչից՝ մեզ է ձեւենք մեր սեղն ու կարգը ստեղծվելիք նոր աշխարհակարգում: Այլ խոսքով՝ անհրաժեշտ է գործն ու գործունյա դառնալ ըստ ամենայնի:

ՀԱՐՈՒՄ ԱՎԵՏԻՔԵՐԱՆ

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱԶՍՏՐՅԱԼ

«Նախկին դասարանավոր Արմեն Մարտիրոսյանն իր էջում գրել է. «Ես կան չե, թե ԱՄՆ-ում ով հաղթեց: Միեւնույն է, մասն կառավարման համակարգը ավտոմատ արդյունավետ աշխատելու է: Եվ իրենց հաղափացու համար խոսքը հաշվով վերցրած շատ բան չի փոխվի: Մեմ մեր դարը լացենք»:

Հա, իհարկե ճիշտ է: Բայց մեր փոքրիկ երկրում նոր կառավարություն ու նոր վարչապետ եւ մոտակայում այնպիսի խորհրդարանական ընտրություններ ունենալու դասարանում, որոնք աղաղակա կառավարման դասարան են գծելու, մեծ է գայթակղությունը՝ զուգահեռներ գտնելու, թեկուզ գերտերության հետ մեր չափվելն ուղղակի կարող է ձեռնարկի փայլ թվալ՝ կարողի նազանքի համեմատ:

Բոլոր դեպքերում գոնե արտաքինադասարան՝ ԱՄՆ-ը անակնկալ սացալ՝ էրաշխարհային, կասկածելի կարգախոսներով, զանազան սկանդալային արարներով, ներգաղթյալների եւ արտաքին հաղափականության վերաբերյալ կոտ հայտարարություններով հայտնի նախագահ: Չմայած, որ խոր մտածելու լինենք, աշխարհի ամենամոտեռն ու ամենատեղեկացված հասուկ ծառայություններ ունեցող երկրի դասարանում սեղն ունեցածը հազիվ թե անակնկալ էր: Միգուցե անակնկալ էր հասարակ ամերիկացու ու մեզ համար, բայց ԱՄՆ-ի խորհրդային կառավարիչների համար հավանաբար ոչ մի անակնկալ չկա

Ռուսական բուհերում Հայաստանի հաղափացիների համար փոխանցերը կավելանա՞ն

Նոյեմբերի 10-ին հայոց խորհրդարանում սեղն է ունեցել Հայաստանի Ազգային ժողովի եւ Ռուսաստանի Դաճարային ժողովի միջեւ համագործակցության միջխորհրդարանական համընտրողովի 28-րդ նիստը, որը վարել են Միջխորհրդարանական համընտրողովի համա-նախագահներ Գերմինե Նաղդալյանը եւ Նիկոլայ Ռիժովը: Նրանք երկուսն էլ իրենց ելույթներում անդրադարձել են փոխադարձ համագործակցության համատեղ ծրագրերին: Նիստի օրակարգում ընդգրկված են եղել հայ-ռուսական մշակութային համագործակցության եւ զբոսաբերության զարգացման խնդիրները: Յետաբար կլինի իմանալ, որ ռուսական կողմի ներկայացուցիչը դասարանականություն է հայտնել ավելացնել ՌԴ մշակութային նախարարության ներքո գործող բուհերում ՀՀ հաղափացիների համար սահմանված փոխանցերը: Զբոսաբերության զարգացման մասին խոսելիս Գ. Նաղդալյանը նեղ է, որ այն մեր էկոնոմիկայի առաջնային ուղղություններից է. եւ Հայաստանի կառավարությունը ստեղծել է զբոսաբերության զարգացման հարցերով զբաղվող առանձին կոմիտե: Ռուսական կողմից առաջարկ է եղել կազմակերպել ոլորտում հնագույն մասնագետների, փորձագետների եւ լրագրողների ճանաչողական այցեր, փորձի փոխանակումներ, զբոսաբերային հոսքի ավելացում, միջազգային ցուցահանդեսներին հայկական եւ ռուսական մասնակցություն: Մ.Խ.

Մերն ու նրանցը

(չ՞ որ ստում են՝ սսվերային կառավարություն կամ համաշխարհային կառավարություն՝ հո քնած չէին): Անգամ հասարակ ամերիկացու դասարանում կարող է անակնկալ չլինել, քանի որ նա՛ է ընտրել, ու նա, հավանաբար, ընտրել է իրենցից մեկին, իր նման մեկին, որը, ինչպես հասարակ ամերիկացին, իր կյանքի սարբեր հասկաններում գեր չի եղել զանազան մոլություններից, առանձնադասարան սեր չի ունեցել սովորելու նկատմամբ, շուրջ բիզնեսի մաս է կազմել, գեղեցիկ կամանց հանդեպ իր թուլությունը երբեք չի թաքցրել՝ երբեմն սկանդալային դասարանումների մեջ ընկնելով, զանազան ֆոթոգրաֆեր եւս ունի՝ հանդեպ միգրանտներն ու միաստեղականները:

Նաեւ՝ միջին հարուստից, ինչպես որ ամերիկացիների մի գաղախասկան են, վերանվերել է միջխորհրդարանային՝ իրականություն է դարձել ամերիկյան երազանքը: Սիս Թրամփին ընտրելով՝ ամերիկացին բոլորին հիշեցրել է ամերիկյան երազանքի մասին, որն արդեն մոռացվում է միջազգային խաղաղամեծների մեջ խորացած ամերիկյան վերախաղի կողմից: ➔7

Մինչ Թրամփի սեւ արկղը վերձանենք, ի՞նչ հանձնարարություն ենք սվել Վաշինգտոնի մեր դեսպանին

ԱՆԱՐԻՏ ԶՈՒՍԵՓՅԱԼ

Վերմանիա

Դեմոկրատների թեկնածու Հիլարի Զիդնոնը չորեքշաբթի հեմիջօրեի սվալներով, առավել շատ՝ 200 000-ից ավելի ձայն հավաքեց, քան իր մրցակից Թրամփը՝ հաղթելով այսուրեւ կոչված՝ Popular Vote-ը, բայց ամերիկյան ընտրական մասնախաղի դառնալու հնարավորություն չի ընձեռում: Երեքշաբթի՝ նոյեմբերի 8-ին կայացած ընտրություններում Զիդնոնը 232 ընտրիչների փետով ես մնաց հանրադասական Թրամփի՝ 290 փետից: Եվ մեզ համար անհավանական հնարավորությամբ՝ Թրամփը դարձավ ԱՄՆ 45-րդ նախագահ: Ինչպես Վաշինգտոնում, այնպես էլ աշխարհի երեւի բոլոր անկյուններում, մի մասը տոնում է Թրամփի հաղթանակը, մյուս մասը՝ զարմանում՝ այ քեզ բախտ:

Եթե ԱՄՆ նորընտիր նախագահի դաղն ու տաղ Հայաստանից ԱՄՆ արտադարձ լինելն, մաս անվանը կստանձնեինք՝ հայազգի, նույնիսկ եթե Հայաստանի սեղն էլ չիմանա: ԱՄՆ նորընտիր 45-րդ նախագահը մի անգամ է խոսողականել, թե հողար է, որ «գերմանական արյուն» ունի, հետո շեշտել է, թե դաղն ու տաղն են գերմանացի, բայց 1987-ին լույս տեսած իմենակենսագրական գրում մոնդում է, թե շվեդական ծագում ունի: Երկրորդ համաշխարհային դասարանի ժամանակ, երբ հրեա ընկերները շատ են ԱՄՆ-ում, հե՛տ է խոսողականել, թե գերմանական ծագում ունես: Միգուցե սա՛ է եղել գլխավոր դասարանը, որ Թրամփին ստիղել է վերանայել իր ծագումը, երբ արդեն մասնց ազգանունը Թրամփ գերմանական հնչեղության փոխարեն ամերիկյան Թրամփ էր դարձել: Գերմանական Պֆայլցուն զսնվող Կալլեսադոն այսօր էլ կանգում են մաս դաղնի՝

Ֆրիդրիխ Թրամփի եւ հարեանությունը զսնվող տաղ՝ Էլիզաբեթ Թրիսթի կոկիկ առանձնասերը, որոնց վրա հաղափային իբխանությունները դեռ չեն շատում հուշատեսակ փակցնել: Նախագահական ընտրության հաղորդ օրն էլ համախաղափացիները հողարտեն չեն շեշտում, թե գերտերության նախագահ են սվել: Ում հետ գերմանացի հեռուստալրագրողը հարցազույց է անում, ձայնը մասնում է՝ հուշատեսակ են կամ մեծ ակնկալիք չունեն: Գերմանիայում շատ են սիրում լրիկի հյուրից փեչ-ափ ստեղծող գործարար Հենրի Չոն Հայնցի աղաղնը, այ դրանով հողարտեանում են գերմանացիները, քանի որ համային ընդգծված առավելությամբ այս կարմիր մածուկն առաջմ մրցակից չունի, փոխարենը թեթեւ հիշատակում են, որ Հենրի Հայնցի հայրն էլ նույն Կալլեսադոն է ծնվել, իսկ մայրը՝ Թրամփի ընտանիքից է սերում: ➔8

Նոր պատրիարքի ընտրությունը Կոստանդնուպոլսում

Արդարացնել հայրերի տառապանքը

Գոնաղ Թրամփի ձայն բազմազր

ԱՐԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

2015-ին արձանագրված աղփայտության 0,2 տոկոս նվազումը եւ 30 տոկոսից աղփայտ բնակչության ցուցանիշը 29,8 տոկոս դառնալն, անուշաբույր անուշաբույր փոփոխությունն է: Այս ցուցանիշը ազգային վիճակագրական ծառայությունը «Հայաստանի սոցիալական դասերը եւ աղփայտությունը 2015» զեկույցի, որը դասարանվել է ըստ սնային սնունդի վիճակների, հիմնական եւ ավելի բարձր վիճակների սեղիք սվող եզրակացությունն է: Նշենք, որ նման հետազոտությունը վիճակագրական ծառայությունն անց է կացնում յուրաքանչյուր տարի, որի արդյունքները ամփոփվում եւ հրատարակվում են հաջորդ տարի: Այդ դասառնակ էլ նոյեմբերի 7-ին հրատարակված զեկույցը վերաբերում է 2015-ի սոցիալական դասերին:

րի թվաքանակը կազմել է մոտ 900 հազար, որոնց թվում է աղփայտների թվաքանակը կազմել է մոտ 310 հազար, իսկ վերջինների թվում ծայրահեղ աղփայտները կազմել են մոտ 60 հազար մարդ: 2014-ի ցուցանիշների համեմատ, աղփայտության մակարդակի փոփոխությունը 0,2 տոկոսով ավել է նվազել: 2015-ին աղփայտության մակարդակը դեռ բարձր է 2,2 տոկոսով, իսկ ծայրահեղ աղփայտության մակարդակը՝ 0,4 տոկոսով, փոխարենը՝ 2,2 տոկոսով ավելի փոփոխություն է աղփայտության մակարդակում: Արդյունքում, 2015-ին աղփայտությունը բարձր է 2,2 տոկոսով, իսկ ծայրահեղ աղփայտության մակարդակը՝ 0,4 տոկոսով, փոխարենը՝ 2,2 տոկոսով ավելի փոփոխություն է աղփայտության մակարդակում:

ղատարածության իրենց սղառման մասին տրված հարցերին, քան ավելի բարձր աղփայտություն արձանագրված այնպիսի մարդկանց, ինչպիսիք Արարան ու Արմավիրը, մասամբ՝ նաեւ մայրաքաղաք Երևանը: Հակառակը լինել է չի կարող, քանի որ մեր հոգեբանության եւ մտածողության մեջ տարածված է ոչ թե աղփայտությունը թափանցելը, այլ իրական կենսական մակարդակը թափանցելը եւ ավելի վաղաժամորեն կենսական կենսական մակարդակը թափանցելը: Այս տեսակետով հարցը գործում է միայն մեկ կողմից հարցը, որին տրվող դասարանային հետազոտությունը ավելի իրատեսական դասեր է տեսնում:

Իրենց աղփայտ են համարել հարցվողների միայն 15,6 տոկոսը

Հետազոտության ընթացքում հարցվողներին տրվող կոնկրետ հարցը սա է եղել՝ դուք ձեզ աղփայտ համարո՞ւմ եք: Այս հարցին դրական են պատասխանել եւ իրենց աղփայտ են համարել միայն 15,6 տոկոսը, այն դեպքում,

SS ոլորտի ներկայացուցիչներ 15 երկրներում

15 երկրներում գործող ՀՀ դեսպանատներում SS ոլորտի ներկայացուցիչներ կունենան: Այս մասին երեկ կառավարության նիստի ժամանակ հայտնեց վարչապետ Կարեն Կարամյանը, առաջարկելով այդ հարթակն օգտագործել եւ հնարավորություն սալ SS ոլորտի ներկայացուցիչներին ներկայանալ դեսպանության անունից: Ըստ վարչապետի, դա նախարարության համար լրացուցիչ ծախս չի լինելու, քանի որ ծախսերը հոգալու են SS ոլորտի բիզնեսի ներկայացուցիչները:

Օրինադաս հարկատուներին՝ արժանաչալ դասեր

Պետական եկամուտների կոմիտեի առաջարկությամբ նախատեսվում է հարկատուների դասակարգում մտնել եւ սալ օրինադաս հարկատու կարգավիճակ: Այս մասին երեկ տեղեկացրեց վարչապետ Կարեն Կարամյանը եւ դիմելով ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահին՝ առաջարկեց առեւտրային բանկերի ղեկավարների հետ բնակարգել նման կարգավիճակ ունեցողներին արժանաչալ դասերում ցուցաբերելու առաջարկը:

Փիեռային ակումբները եւ գվարձանի օբյեկտները կսեղափոխվեն

Բազմաբնակարան շենքերում եւ նրանց անմիջական հարեանությամբ գործող փիեռային ակումբների եւ նման գվարձանի օբյեկտների գործունեությունը կկանոնակարգվի, անհրաժեշտության դեպքում դրանք այլ վայրեր կսեղափոխվեն: «Ընդ որում, անհրաժեշտ է նախատեսել այդ փոփոխությունները կյանքի կոչելու համար ողջամիտ ժամկետ եւ դասարաններ, որոնցով սնուցվողները բավարար ժամանակ ունենան իրենց գործունեությունը վերակազմակերպելու համար», նշեց վարչապետ Կարեն Կարամյանը: Ա. Մ.

Որքան է ի վերջո, նվազել աղփայտությունը Հայաստանում Ըստ հետազոտության, աղփայտությունը նվազել է 0,2 տոկոսով, բայց իրենց աղփայտ համարողների թիվը՝ 1,4 տոկոսով

Աղփայտ մարդկանց ընդհանուր թիվը գրեթե անփոփոխ է, իսկ բարձր եւ ծայրահեղ աղփայտները դասակարգվել են

Նախ վերանայվել է աղփայտության գիծը, ինչը տեղի է ունենում յուրաքանչյուր հետազոտությունից առաջ, հաշվի առնելով գնաճային ցուցանիշները: 2015-ի աղփայտության գիծը հաստատվել է, վերանայելով 2009-ի նվազագույն դասարանային զանգվածը եւ ոչ դասարանային աղփայտների զանազան մասնաբաժինը: Այդ մեթոդաբանությամբ սահմանվել են աղփայտության ընդհանուր՝ վերին եւ ստորին, ինչպես նաեւ ծայրահեղ աղփայտության գիծերը՝ ըստ մեկ անվան ընթացքում մեկ չափահաս անձի սղառման (հետազոտությունը կատարվել է սղառման, այլ ոչ թե եկամուտների ցուցանիշների հիման վրա) ցուցանիշներին: Ըստ այդմ, աղփայտության վերին գիծ է սահմանվել 41 698 դրամը (կամ 87,2 դոլարը): 2014-ին այդ գիծը 40246 դրամ էր (կամ 96,8 դոլար) է: Աղփայտության ստորին գիծ է սահմանվել 34234 դրամը (կամ 71,6 դոլար), 2014-ին աղփայտության ստորին գիծը 33101 դրամ էր (կամ 79,6 դոլար): Ծայրահեղ աղփայտության գիծ է սահմանվել 24109 դրամը (կամ 50,4 դոլար), ինչը 2014-ին եղել է 23384 դրամ (կամ 56,2 դոլար): Այսինքն, աղփայտության գիծը նախորդող տարվա համեմատ բարձրացել է մոտ 1500 դրամով, ստորին գիծը՝ մոտ 3 հազար դրամով, իսկ ծայրահեղ աղփայտության գիծը՝ մոտ 800 դրամով:

ղափայտ (29,4 տոկոս) եւ գյուղական (30,4 տոկոս) բնակավայրերի: Երբ բնակչության կենսամակարդակը դիտարկվում է ըստ ֆառաճ-գյուղ բաժանմանության, աղփայտների մեծ մասը (61,5 տոկոս) ֆառաճայիններ են: Սակայն մայրաքաղաք Երևանում աղփայտության մակարդակն ամենացածրն է (25 տոկոս), ինչը 1,4 անգամ ցածր է, քան Երևանից դուրս այլ ֆառաճային բնակավայրերում:

Հետազոտության եւ ըստ մարզերի աղփայտության ցուցանիշները: Աղփայտության ամենացածր ցուցանիշներ ունեն Արագածոտնի մարզը՝ 16,1 տոկոս, Վայոց Ձորի մարզը՝ 16,9 տոկոս, Այրումիի մարզը՝ 24,5 տոկոս: Աղփայտության ցածրության ցուցանիշով Երևանը փաստորեն չորրորդն է՝ 25 տոկոսով: Ի սարբերություն Արագածոտնի, Վայոց Ձորի եւ Այրումիի, գյուղամասերի հիմնական բաժանումն Արարատյան դաշտի երկու մարզերից Արարատում աղփայտությունը 27,3 տոկոս է, Արմավիրում՝ 29,6 տոկոս, իսկ մայրաքաղաքի մոտ գտնվող եւ զբոսաշրջային ու գյուղատնտեսական մյուս մարզ Կոտայքում՝ 35,9 տոկոս: Տարբերությունը ավելի քան 10-15 տոկոս է ամենացածր եւ ամենաբարձր աղփայտ մարզերի միջև: Որքանով է դա հնարավոր եւ ինչպե՞ս է Արագածոտնի, Վայոց Ձորի եւ Այրումիի մարզերում աղփայտության ավելի ցածր մակարդակը ստացվում, քան Արարատում, Արմավիրում, Կոտայքում եւ անգամ Երևանում: Ավելին, սահմանամերձ Տավուշի մարզում աղփայտությունը ավելի ցածր է՝ 35,3 տոկոս, քան Կոտայքում:

երբ հետազոտության արդյունքներով աղփայտությունը ըստ սղառման ցուցանիշների 29,8 տոկոս է կազմել: Այսինքն, գրեթե կրկնակի տարբերություն: Ինչպես արդեն նշենք, դասարանները գտնվում են մեր հոգեբանության եւ մտածողության մեջ՝ երբ հարցումը վերաբերում է սղառմանը, դասարանայինները ձգտում են հնարավորինս աղփայտ ներկայանալ եւ սղառման ավելի ցածր ցուցանիշներ ստել՝ համաձայն վերելում նվազ սղառության: Սակայն, երբ հարցն ուղղակիորեն վերաբերում է նրան, թե իրենց աղփայտ համարո՞ւմ են, դասարանային լինում է ավելի անկեղծ, քանի որ ոչ ոք չի ցանկանում որ իրեն աղփայտ համարեն, բայց աղփայտ ձեւանալ ցածր են սղառում:

Ասվածի եւս մեկ վկայություն: 2008-ին 27,6 տոկոս աղփայտության ցուցանիշի ժամանակ, իրենց աղփայտ են համարել հարցվողների դարձյալ 17 տոկոսը, իսկ հիմա՝ 29,8 տոկոս աղփայտության դասարանային՝ 15,6 տոկոսը: Սղառման ցուցանիշների վերաբերյալ անարժանահավաս եւ անկեղծ դասարանայինների միջև խզումը տարբերությունը ընթացքում ավելացել է՝ հոգու առաջինի: Այս դասարանային արդեն գործ ունենում ոչ թե 900 հազար, այլ մոտ 500 հազար աղփայտների հետ, որով իրենց համարում են աղփայտ, այլ ոչ թե ձեւանում են այդպիսին: Միեւնույն ժամանակ, անգամ եթե 500 հազար են աղփայտները, աղա դա մույնպես մեծ թիվ է եւ անհրաժեշտ է սնուցվողների աճի բարձր տեմպ՝ տարեկան առնվազն 6-8 տոկոս, այն առաջիկա տարիներին հաղթահարելու համար: Հակառակ դեպքում, տարեկան 0,2 տոկոսով կամ անգամ 1,4 տոկոսով աղփայտության նվազումը էական տեղաշարժի չի հանգեցնի այս հարցում:

Ինչպիսիք միայն մեկն է՝ հարցվողների դասարանայինների անկեղծությունը: Այնպես է, որ ավելի ցածր աղփայտության ցուցանիշ արձանագրած մարդերում ավելի անկեղծ են

Փոփոխություններ խոշոր հարկատուների վերին հորիզոնականներում

Այս տարվա առաջին 9 ամիսներին Հայաստանի Հանրապետության դեսպանությունների ցանկում ցուցանիշները (առանց արտաքին ֆինանսավորման աղբյուրների) կազմել են 787 մլրդ 515 մլն դրամ: Սա այնքան է, որքան նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի ցուցանիշը: Արդեն բազմիցս ասվել է, որ բյուջեի եկամուտների հավաքում այս տարվա ցուցանիշի կատարման հետ կապված խնդիրներ կան եւ դրանք կհավաքվեն նախատեսվածից փչ: Այս առումով հետազոտության է, թե ինչպե՞ս են իրենց հարկային դասարանայինները կատարել երկրի առաջին 1000 խոշոր հարկ վճարող ընկերությունները միասին վերցրած: Այսպիսով, ըստ դեսպանությունների հրատարակած տեղեկատվության 1000 խոշոր հարկատուները միասին վերցրած վճարել են գրեթե 525 մլրդ դրամ կամ ամբողջ

հարկային եկամուտների մոտ երկու երրորդը՝ 66,7 տոկոսը: Ընդ որում, առաջին 10 խոշորները վճարել են ավելի քան 136 մլրդ դրամ կամ հարկային ամբողջ եկամուտների մոտ 17 տոկոսը: Այս անգամ եւս ամենախոշոր հարկատու «Գազպրոմ Արմենիան» է: Ընկերությունը վճարել է 29,8 մլրդ դրամ, զգալիորեն առաջ անցնելով երկրորդ տեղը՝ զբաղեցրած ընկերությունից: Հակառակ սղառական դարձած «Գազպրոմ Արմենիա»-ի առաջին տեղին, երկրորդ տեղն առաջին անգամ զբաղեցրել է «Գրանդ Տոբական»՝ 16,5 մլրդ դրամ վճարած հարկերով: Երրորդ տեղում դարձյալ առաջին անգամ հայտնվել է «Որոտանի հիդրոէլեկտրակայանների համալիրը»՝ 15,5 մլրդ դրամ վճարած հարկերով: Հարկ է նշել, որ առաջին տասնյակում փոփոխություններ էլի կան: Այդտեղ ընդգրկված ընկերությունները եւ նրանց վճարած հարկերը հետեւյալն են.

Գազպրոմ Արմենիա	29 մլրդ 830 մլն դրամ
Գրանդ Տոբական	16 մլրդ 545 մլն դրամ
Որոտանի հիդրոէլեկտրակայանների համալիր	15 մլրդ 526 մլն դրամ
Հայաստանի էլեկտրակայանների կենտրոն	14 մլրդ 50 մլն դրամ
Վելու Գրիգ	11 մլրդ 103 մլն դրամ
Թեղուս	10 մլրդ 782 մլն դրամ
Ղ-Տելեկոմ	10 մլրդ 743 մլն դրամ
Սիֆիլու օՋԼ	9 մլրդ 910 մլն դրամ
Ֆլեթ	9 մլրդ 213 մլն դրամ
Արմենտել	9 մլրդ 125 մլն դրամ

Նշենք, որ ընդհանուր առմամբ մոտ 90 հազար ընկերություններ են անհաս ձեռնարկատերեր են գրանցված, բայց նրանց մի զգալի մասը գործունեություն չի ծավալում: Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԵՐԿԱՆԴ ԱԶՍՅԱՆ

Գեորգյե, ԱՄՆ

Յոթ տարեկան անորոշությունից հետո Սամբուլում կարծես ծագվում է անցկացնել նոր դաստիարակչական ընթացակարգը: 2008-ին Սեբաստիա արք. Սուրբաբյանը անբուժելի մի հիվանդության դաժան ախտով ճանաչվեց անկարող շարժվելու իր դաստիարակչական գործունեությունը: Նա սաստիկ հյուսիսում էր և ամբողջությամբ կորցրել իր մտավոր կարողությունը: 2010-ի հունիսի 30-ին Արամ արք. Աթեյանը Չոզեուր խորհրդի կողմից նշանակվեց առաջնորդական տեղադաստիարակչական Սամբուլի հայկական համայնքի ժողովի կազմակերպության և մասնավորապես էրկու ճամբարների, մեկը՝ որ կողմնակից է նոր դաստիարակչական ընթացակարգը, իսկ մյուսը՝ աթոռակից դաստիարակչական ընթացակարգը:

Նման իրավիճակը անմասնադատ էր դաստիարակչական ընթացակարգը մեծ: Հայկական եկեղեցու կանոնագրին էլ չէր նախատեսվել կամ ֆինանսավորում հարց:

Թուրքական կառավարությունը ոչ մի կողմի նախադաստիարակչական ընթացակարգը չարձագանքեց:

Սուրբաբյանը Հայոց ազգային սահմանադրությունը վավերացրել էր 1863-ին: Այդ սահմանադրության որոշ դրույթներ էլ սկզբում մինչև օրս էլ ուժի մեջ են և օգտագործվում են ամբողջ աշխարհի հայկական եկեղեցիներում ու թեմերում:

Չնայած հայկական համայնքը սեփականապես կարիք չուներ ընթացակարգը անցկացնելու համար կառավարությունից թույլտվություն խնդրելու, այդուհանդերձ թույլտվություն անհրաժեշտ է «ընթացակարգը գործընթացը կանոնավոր կերպով անցկացնելու» համար, որը հավասարազոր է կառավարական վերահսկողության: Մի ճանճ անգամ չի կարող մի տեղից մյուսը թռչել հայկական համայնքում՝ առանց կառավարության հավանության կամ թույլտվության, ի հակասություն 1923 թվի Լոզանի դաշմանագրի, որն իբր երաժշակվորում է Թուրքիայում ապրող փոքրամասնությունների ներքին ազատությունները:

Միայն նախագահ Երզրուհանը չէ, որ բողոքում է այդ դաշմանագրի սահմանափակումներից: Նրա բոլոր նախորդները նույնպես բողոքել են և ժամանակ առ ժամանակ խախտել այդ դաշմանագրի դրույթները, դրա սակ ստորագրած երկրների լուր համաձայնության ներքին:

Ինչ վերաբերում է գերմանական Բունդեսբանի որոշմանը հաջորդաբար Աթեյան արքեպիսկոպոսի՝ Երզրուհանին ուղղված նամակին, ապա դա, ըստ դաստիարակչական ընթացակարգի նրա մտազնայնության, արևադարձային էր և «նմանակ ուներ սուկ իր անձնական Երզրուհանին ապահովելուն»:

Ներկա դրությամբ դաստիարակչական ընթացակարգը չի կարող ընթանալ Սամբուլի համայնքային առաջնորդների համոզմամբ նախընտրելի թեմերում Թուրքիայում ծնված, Ամերիկայի հայկական եկեղեցու արևելյան թեմի առաջնորդ Խաչատրյան արք. Պարսամյանն է, բայց նա հրաժարվել է մասնակցել ընթացակարգին: Այնպես որ, ինչպես նշեցինք, չորս թեմերում ունենալ այժմ. արքեպիսկոպոսներ Արամ Աթեյանը, Սահակ Մաշալյանը, Գարեգին Բեկչյանը (գերմանահայերի առաջնորդ) և Սեդուհի Չուլճյանը (Գուգարի առաջնորդ)՝ Հայաստանից):

Բացի համայնքի ծառայելուց և թուրքական կառավարության օրինական և անօրինական բավիղներով նավարկելուց, նորընտիր դաստիարակչական ընթացակարգը և ունենալ բարձր հասկանիչներ կարողանալ դաստիարակչական ընթացակարգը:

Շատ վաղ է դեռ կանխատեսել ընթացակարգի արդյունքը: Սակայն մի բան հստակ է. թուրքական իշխանությունները, նախապես համայնքի վերահսկողության իրավունք սալը, դեռ էլ հավաստիանան, թե որքանով են թեմերում ընթացակարգը իրականացվելու: Դա ապահովելուց հետո, մասնագետները հավաստեցին, որ ընթացակարգը կանցկացվեն արդար և քաղաքացիկ:

Իր դաստիարակչական ընթացակարգը տեղադրելով Աթեյանը հասցրել է այնպիսի համայնքի ջրերը, վերջնականորեն ունենալ: «Ավստի» խմբագիր Բագրատ Եվսուկյանը նշել է. «Ես նրան չէի ընտրի»: Աթեյան արքեպիսկոպոսը ցանկանում է ընթացակարգի վստահությունը Երզրուհանին: Կիրակոս և Ալիքանյան արք. Խաչատրյանը: Բեկչյան սրբազանը կարծես ամենից ցաս է ձգում սիրամալ այդ դաստիարակչական ընթացակարգի կարծիքով նա չափազանց երկար ժամանակ ինքու է եղել համայնքից և այդ դաստիարակչական ընթացակարգի համայնքի հուզող հարցերից և սրամարտություններից: Չուլճյան արքեպիսկոպոսը, որն ավելի լայնախոհ է, համարվում է խորապես ծուլված Հայաստանի կենսակերպին, և ժամանակ

Նոր դաստիարակչական ընթացակարգը Կոստանդնուպոլսում

ելով, համայնքը թողել էր ժողով կազմակերպության մեջ: 2016 թվի հոկտեմբերի 6-ին Սահակ արք. Մաշալյանի նախագահությամբ գումարված Չոզեուր խորհրդի նիստը Սուրբաբյան արքեպիսկոպոսին դաստիարակչական ընթացակարգը հարթելով նոր դաստիարակչական ընթացակարգի համար: Սուրբաբյանը 84-րդ դաստիարակչական ընթացակարգը հարթեց: Համայնքում այժմ դաստիարակչական ընթացակարգը 85-րդի:

Սամբուլի դաստիարակչական ընթացակարգը դեռ է խաղաղ ընթացակարգի մեջ: Այն դեռևս շարունակում է մնալ Թուրքիայում հայկական համայնքի գլխավոր կառույցը և դաստիարակչական ընթացակարգը հայկական եկեղեցու ընդհանուր, սիեզերական հիերարխիայում:

Պատմաբանները ստեղծվել է 1461-ին սուլթան Մուհամեդ II ֆաթիհի հրամանագրով, 1453-ին Կոստանդնուպոլսի գրավելուց ութ տարի անց, որպես հակակշիռ հույն ուղղափառ դաստիարակչական: Օսմանյան իսլամացումը առաջնորդները երբեմն դաստիարակչական ընթացակարգը և ընթացակարգը են, բայց ավելի հաճախ օգտագործել են և չարաչափել նրա գոյությունը: Քանի որ Օսմանյան կառավարությունը «միլլեթի» համակարգն էր ներդրել, երկրի դաստիարակչական ընթացակարգը կառավարվում էին իրենց հոգեւոր առաջնորդների կողմից: Սուրբաբյանը հայ ընթացակարգով հետևորդները ընթացակարգի միջոցով: Սա իր հերթին մեծացրեց դաստիարակչական ընթացակարգը երկրում: Եղավ ժամանակ, որ Սամբուլի (Կոստանդնուպոլս) դաստիարակչական ընթացակարգը ավելի մեծ իշխանություն էր վայելում, քան հայկական եկեղեցական միջնադարյան ընթացակարգը և այլ սուրբ աթոռ, ներառյալ երկու կաթողիկոսություններն ու Երուսաղեմի դաստիարակչական ընթացակարգը:

Սամբուլում գործում են հայկական 42 բարեգործական ընկերություններ (վալդֆեններ), որոնց թվում են եկեղեցիներ, դպրոցներ և հիվանդանոցներ: Դրանցից ոչ մեկին արդեն բավական երկար ժամանակ է, ինչ թույլ չի տրվել անցկացնել ընթացակարգը: Ենթադրում ենք, որ այս մեկ ընթացակարգը անցկացնելու համար ինչ-որ թեմական մի դաստիարակչական հավանաբար համայնքի առաջ կանաչ լույս է վառել:

Դա բոլորովին չի նշանակում, անուշաբույր, որ ինչ-որ բան փոխվել է Թուրքիայում: Որեւէ դաստիարակչական ընթացակարգը ծառայելը, դեռ էլ շարունակելու ծառայելը, թուրքական կառավարությունը:

Վերջերս Civilnet-ին սված հարցազրույցի ժամանակ ներկա տեղադաստիարակչական ընթացակարգը, որ ամեն անգամ երկրից դուրս ճանապարհորդելիս Սուրբաբյան արքեպիսկոպոսին էին տալիս հրահանգների մի ցուցակ, թե որտեղ ինչ դեպք է խոսի: Եղավ ժամանակ, որ նա այցելեց Եվրոպական մայրաքաղաքներ առաջ ճանելու համար Եվրոմիությանն անդամագրվելու Թուրքիայի ցանկությունը: Դա, իհարկե, զայրացրեց աշխարհասփյուռ հայությանը:

Դա այն գիտն է, որ որեւէ կրոնական առաջնորդ դեռ էլ վճարի այնքան Թուրքիայում, դաստիարակչական ընթացակարգը, դաստիարակչական ընթացակարգը, հակակշիռը համար Սուրբ Էջմիածնի կաթողիկոսությանը, որը Բուսաստանի վերահսկողությանն սակ էր զսնվում:

կառավարչական, որպեսզի կարողանա հարմարվել Թուրքիայի հայկական համայնքային կյանքին, իսկ Մաշալյան արքեպիսկոպոսը ղեկավարում է, որ չի շատում մասնակցել ընթացակարգին, բայց ընթացակարգը դեռ չի հրաժարվել այդ դաստիարակչական ընթացակարգից:

Թուրքական օրենքը դաստիարակչական ընթացակարգը էլ լինելու Թուրքիայի փոխադրված, բայց խախտելով Լոզանի դաշմանագրի դրույթները՝ կառավարությունը փակել է Գեորգյեի արք. Խաչատրյանի և հունական հոգեւոր ճեմարանները, որտեղ հոգեւորականներ կարող էին դաստիարակչական ընթացակարգը: Կառավարությունը նաև արգելել է ուսանողներին օտար երկրների ճեմարաններում վերադաստիարակչական ընթացակարգը գործընթացը: Հակառակ այս բոլոր արհեստական խնդիրներին, հրաժարվել է մնալ այն, որ չորս թեմերում է մասնակցում ընթացակարգին և դեռ ուրիշ արժանիներ էլ կան, որոնք ծառայում են այլ համայնքներում:

Թուրքիայի հայ բնակչությունը, համեմայնորդաբար, միասնական է և խոստանում է հարգել նրան, ով ընթացակարգը է: Մեզ մնում է միանալ նրանց:

Թարգմ. Տ. ՕՌՈՒԿՅԱՆԸ
Armenian Mirror-Spectator

Հոնոսից մինչև Արաբի ձգվող հարաբերություններ

Գերմանիայի վերամիավորման առթիվ Դեբոլդենում և Երեւանում տեղի ունեցած տրանսպարտությունների օրհանգումներում Երեւանի «Տիգրան Մեծ» հրատարակչական ընթացակարգը լույս է ընծայել «Հոնոսի և Արաբի միջև: Գերմանա-հայկական հարաբերությունների 900 տարին» հատորի հայերեն թարգմանությունը: Գերմաներեն բնագիրը, ըստ Սուրբի Սիրաֆ-Վալսթայի դեբոլդենյան հաղորդագրության, գրել են ԷՆՆՈ Մեյերը և Արա Բերյանը, իսկ հայերեն թարգմանել է վերջինիս կինը՝ Լիզա Բերյան-Աբրահամյանը, որ դրանով ի կատար է ածել իր վաղամեռիկ ամուսնու ցանկությունը: Հատորի հրատարակման նպատակը խորամուխ լինելն է մոտ մեկ դար ձգվող հայ-գերմանական հարաբերություններին, վերացնելու համար ամեն ինչից նախապես անհրաժեշտ է ընդհանուր բացահայտումներ անելու իրադրական ընթացակարգը: Գերմանական հարաբերություններին, վերացնելու համար ամեն ինչից նախապես անհրաժեշտ է ընդհանուր բացահայտումներ անելու իրադրական ընթացակարգը: Այդ հարաբերություններն, անուշաբույր, հեշտ չեն եղել, հասկալի և հավանաբար 20-րդ դարում բռնկված երկու համաշխարհային պատերազմները և մեծ տրույթությունների դեռ:

Գրի առաջին մասը ֆունդիան է առնում հնագույն ժամանակներից (1071 թ.) մինչև 1922-ը, իսկ երկրորդ մասը՝ 1922-ից մինչև 1988 ընկած ժամանակաշրջանը: Երեւանի Ավ. Իսահակյանի անվան գրադարանում կայացած ընդհանուր հայերեն Սամուելյանը: Ներկա են եղել Գրի թարգմանչուհին՝ Լիզա Բերյան-Աբրահամյանը, խմբագիրը՝ Դավիթ Սարգսյանը, ՀՀ-ում Գերմանիայի դեսպան Սաթիս Զիլերը, ՀՀ-ի մշակույթի նախարար Արմեն Ամիրյանը, Իսահակյանի անվան գրադարանի տնօրեն Համիկ Կարապետյանը, մտավորականներ, դաստիարակչական ընթացակարգի ընթացակարգը:

Տ. ՕՌՈՒԿՅԱՆԸ

ՎԱՅՐԱՍ ԱԹՎԵՍՅԱՆ

Մեծիամակեր

ՄԱԿ-ի Մարդու իրավունքների կոմիտեն Ադրբեջանի մասին զեկույց է հրատարակել: Ի թիվս այլ փաստերի, նշվում է, որ այդ երկիրը խտրական ֆաղափակա- նություն է վարում ազգությամբ հայ ֆաղափացիների նկատմամբ, ինչպես նաև արգելում օտարազգացի հայերի մուսուլման արտահայտվել:

Հոկտեմբերի վերջերին Բաքվի «Հայդար Ալիև» օդանավակայանում երկու օր անօգուտ ստանալով՝ Ուկրաինա էր վերադարձել ոմն Վահե Ավեսյան, որը Շվեդիայի ֆաղափացի է: Նա Ադրբեջան էր ուղևորվել «խաղաղարար առաքելու- թյամբ»:

Ուլֆե՞ր են Վահե Ավեսյանը եւ Վահան Մարտիրոսյանը

Ավեսյանը նոր էր լինել ադրբեջանական օդային տարածք, երբ մամուլում հրատարակվեց Ադրբեջանի ոչ կառավարական կազմակերպությունների խորհրդի նախագահի՝ Ման հասցեագրած նամակը, որով Ալիևի ռեժիմի ներկայացուցիչը կասարվածը որակում էր «ցավալի թյուրիմացություն» եւ Ման հրավիրում մասնակցելու ինչ-որ խորհրդածողովի՝ խոսքումալով հոգալ բոլոր ծախսերը:

Եւ սա նոյեմբերի 8-ին ադրբեջանական բոլոր լրատվամիջոցները սարկողեցին, որ «հայ իրավապաշտպաններ Վահե Ավեսյանը եւ Վահան Մարտիրոսյանը Բաքվում մասնակցում են խաղաղարար խորհրդածողովի»: Կրկնեմ, որ Ավեսյանը Շվեդիայի ֆաղափացի է, իսկ Վահան Մարտիրոսյանը, որի դեմ Հայաստանում ֆրեական գործ է հարուցված, Վրաստանի տարածքում անցյալ տարի անցել էր Ադրբեջան:

Որո՞ւ ժամանակ ադրբեջանական Մարտիրոսյանն այնուհետեւ «Տեղափոխվել է երրորդ երկիր»: Մարտիրոսյանի բնակության վայրը հայտնի է՝ Ուկրաինայի Օդեսայի մարզ: Ըստ երեւոյթին, նրան այնտեղ աղասան է սվել Ալիևի ռեժիմի ջերմ երկրորդու Միլիտիլ Սասկաւփիլին, որը Վրաստանի նախագահի դաւաճոնը թողնելուց հետո լինել է հայրենիքը եւ Ուկրաինայում էլ սցեներիկ նախանգաղութի համբավ ձեռք բերել:

Նոյեմբերի 8-ին Ավեսյանը եւ Մարտիրոսյանը Բաքվում այցելել են այսպես կոչված հոջալուի «ցեղասպանության զոհերի» հուճահամայի եւ ծաղկեղատակներ դրել(անկասկած՝ հյուրընկալների միջոցների հաւփն): Ավեսյանը հայտարարել է, որ հոջալու «հայ ժողովրդի դասնության մեջ ընդմիջ կմնա որդես սեւ բիծ»:

Րկ է Ավեսյանին լիազորել անելու նման հայտարարություն: Զէ՛ որ նա Հայաստանի ֆաղափացի է: Նույնը՝ Մարտիրոսյանի դարազայում: Ուկրաինայից հազդ.az-ի համար հոդվածներ գրող մեկն իրավասու է Բաքվում հանդես գալ որդես «հայ իրավապաշտպան»: Անուճո՛ւ ոչ:

Բայց ինչդեմ է դասահում, որ հակառակորդի հասուկ ծառայություններին հաջողվում է զսնել նմաններին, դարձնել իրենց գործակալը եւ օգտագործել Հայաստանի Հանրադեսության, Արցախի, առհասարակ՝ հայության ճահերի դեմ, իսկ Ալիևի ռեժիմից մազադարուծ հազարավոր ադրբեջանցի վսարանդիների ճարում մեմբ չենք փորձում կաղ հասասեղ որեւէ մեկի հետ, հրավիրել նրան Հայաստան կամ հենց Արցախ: Սա լուրջ խնդիր է: Հայ լրագրող դարձել է vesti.az-ի մճական հեղինակներից մեկը եւ ադրբեջանական ֆարոզամեթեմայի ձեռքին գործի, իսկ նրա գործընկերները երեւանում եւ Մեծիամակերում լուում են: Զեն միջամտում նաեւ դասկան մարմինները:

Այստեղ չի կարելի դաւճ-

զոհվել եւ Ադրբեջանի տարածում: Զոհվել է նաեւ լրագրող Չինգիզ Մուսաֆաւելը, որն առաջինն է տեսակարահանել սղանվածներին: Բան է մեկնել եւ անհասկանալի հանգամաններում մահացել Գաթիր Մամեդ մականունով դաւճային հրամանատարը, երբ սղառնացել է, որ կիսուսի հոջալուի մասին:

հոջալուի դեմքերով Ադրբեջանի գլխավոր դասախազությունը ֆրեական գործ է հարուցել, որի վարույթը կատեղվել է, երբ իճխանության է եկել ԱժԵՆ՝ այդ դասի դրությամբ ամեմանեծ ճազմական ուժերն ունեցող կուսակցությունը: Իսկ 1993թ.-ին, իճխանությունը զավթելով ԱժԵ-ից, Հեյդար Ալիւելը լուծարել է հոջալուի դեմքերի ֆնուդայան խորհրդարանական հանձնաժողովը:

դանվել տեղեկություններ սսանալու եւ տարածելու ազատության մասին սահմանադրական իրավունքով: Մեմբ Ադրբեջանի հեճ զսնվում ենք դաւճարազմական իրավիճակում: Եւ հայ լրագրող ուղղակի մեղ է գործում, երբ Արցախի բնակչության թիվ է նոււ «այնտեղ դեմեւ հրաւրով աղորդ 90-100 հազար հոզու»:

Իր ժողովրդի եւ ճճարտության հանդեղ մեղ է գործում Վահե Ավեսյանը, երբ սաում է, որ հոջալու «հայ ժողովրդի դասնության մեջ ընդմիջ կմնա սեւ բիծ»: Տողերիս հեղինակը ժամանակին «Ազգ»ում հոջալուի թեմային նվիրված հոդվածաւար է տղազել՝ նյութերը հայթայթելով բացառաղես ադրբեջանական աղբյուրներից, որոնք հասանելի են համացանցում:

Իրականությունն այն է, որ բուն հոջալու գյուղում ֆաղափացիական ոչ մի անձ չի սղանվել: Մարդկանց վրա դիմահար կրակ են բացել Ադրան ֆաղափ մասույցներում, մի տեղանում, որը մինչեւ 1993թ. ամառ զսնվել է Ադրբեջանի զինված ուժերի վերահսկողության սակ: Հայտնի է, որ սղանվածների դիակները տեսակարահանվել են երկու անգամ:

Առաջին նկարահանման ժամանակ բռնության դասկերներ չեն արձանագրվել: Եւ միայն մի ֆանի օր անց են հայտնվել սահմոկեցուցիչ կաղրեր, որոնք անմիջաղես ցուցադրվել են Ադրբեջանի Գերագույն խորհրդի նսաւճջանում: Դա էլ դարձել է Մութալիբուվի դաւճոնանկության դասճառը:

հոջալուի դեմքերի հեճ կաղ ունեցող ադրբեջանցի բոլոր դաւճային հրամանատարները մեկ-երկու ամսվա ընթացում չղարզված հանգամաններում

Միայն այս վերջին երկու փաստերը բավական են, որդեսզի անվերաղախորեն ողնդեմք հոջալուի խաղաղ բնակչությունը դարձել է ներքին ֆաղափական մրցաղայֆարի զոհ: Մեր ուսումնասիրությունների արդյունում դարզվել է մի ճաւ հեճաֆրական փաստ: Խոսքն Ադրբեջանում թուրֆական «Գորճ գայլեր» ճազմականացված կառույցի գործունեությանն է վերաբերում:

Այդ կազմակերպությունը սեփական զինված ջոկասներն է ունեցել նաեւ Ադրանում: Եւ սա հա հոջալուի դեմքերից կարճ ժամանակ անց այդ «կամավորական գունարակներ» լուծարվում է, գրոհայինները նճանակվում են Ադրբեջանի նախագահ էլչիբեյի թիկնազորում: Աղոյոմ նրանք չեն մասնակցել հոջալուի խաղաղ բնակիչների սղանդին:

Խաղաղ բնակչության ողբերգության համար կարելի է եւ ողեսֆ է ցավել: Բայց հոջալուն ոչ թե հայ, այլ ադրբեջանական ժողովրդի դասնության մեջ է ընդմիջ մնալու սեւ բիծ, եթե այդ հասարակությունն ուճի չզա եւ սեփական իճխանություններից չղախանջի անցկացնել բաց եւ արդար հեճաֆնություն: Զանի դեռ Ադրբեջանում Ալիևի ռեժիմն է իճխում, դա հնարավոր է: Որովհետեւ հոջալուի խաղաղ բնակչության արյան դասախանասվությունը ծանրանում է առաջին հերթին Հեյդար Ալիևի խղճին:

Բայց դա չի նճանակում, թե ճճարտությունը չի բացահայտվելու: Եւ բոլոր մեղավորները, նաեւ Վահե Ավեսյանը եւ Վահան Մարտիրոսյանը չեն եմթարկվելու դասախանասվության: Գոնե՛ բարոյական...

Ֆիլիդ Գալֆայանը ոգետրված է Ցեղասպանության ֆրեականացման ֆրանսիական օրինազճուլ

Ինչդես ֆրանսահայերը, այնդես էլ աճխարհասփյուռ հայությունը եւ Հայաստանի բնակչությունը մեծ ոգետրությամբ ընդունեցին Ֆրանսիայի խորհրդարանի վերին դասի վերջերս կալացրած որուումը, համաճայն որի ֆրեականացվում է ցեղասպանությունների (այդ թվում նաեւ Հայոց ցեղասպանության) ժխտումը: Համաճխարհային ճանաչման արժանացած մարդու իրավունքների եւ իրավական հարցերի մասնագես ֆրանսահայ Ֆիլիդ Բաֆֆի Գալֆայանը, սակայն, այնֆան էլ ոգետրված է եւ զսնում է, որ օրենք ճաւ ֆիչ հնարավորություն ունի անցնելու երկրի սահմանադրական դասարանում: «Արմինյն Միրո-Սփեթեյթթ» ճաբաթաթերթի» հոկտեմբերի 29-ի համարում տղազրված՝ թերթի խմբազիր Ալիւն Գրիզորյանի հեճ հարցազրույցում նա նեղել է, որ բանաճետում ընդգրկված այլ հոդվածներ, որոնք կաղ չունեն սլյալ հարցի հեճ, միանգամայն անսահմանադրական են, որովհետեւ խախտում են մամուլի եւ լրագրողների ազատությունները: «Ցեղասպանությունների ժխտումը ֆրեականացնելու հոդվածը ընդամենը մեկ, փոքր մասն է ընդհանուր իրավական փաստաթղթի» ասել է նա:

Իրավաբան Գալֆայանը Փարիզից դուրս գործող «Stradev Conseils» միջազգային իրավունքի գրասենյակի խորհրդատու է, 2003-ից ծառայում է Եվրոխորհրդում եւ արդեն 21 տարի է, ինչ Ֆրանսիայում «Մարդու իրավունքների լիգաների միջազգային դաւճության» (FIDH) անդամ է: Ներկայիս դասախոսում է եւ դասրասվում դաւճողանել իր դոկտրականը:

«Ֆրանսիան խնդիր չունի Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցում: Ֆրանսիան հրաղարակայնորեն ճանաչել է այն 2001 թվի հունվարի 29-ին: Բայց դա դարավորեցնող հանգամանք չունի: Մարդիկ ողեսֆ է հասկանան, որ դասմական ճճարտությունները կաղ չունեն իրավական ճճարտությունների հեճ: Նոր բանաճեղ մախ ճայներ ճաւ ֆիչ հարաբերությամբ ընդունվեց (156 ընդդեմ 146-ի): Աղա այնտեղ օգտագործված բառաղաւթները բավական թույլ է եւ ֆննդաճեղի: Ֆրանսահայ կազմակերպությունները սփոկված են լինելու աղացուցելու, որ իրենց (կամ ընդհանրաղես հայերի) դեմ եղած արհաղայությունները «անարզական են» եւ «բռնութուն եւ ասելություն սերմանելուն» են ծառայում: Ցեղասպանությունը ժխտող կարող է զգուճավոր լինել բառերի ընթրության հարցում: Կարճ ասած, նախագահ Օլանդը, այդ, դասից իր խոսումը, բայց այնդիսի մի տեսա առաջարկեց Սահմանադրական դասարանին, որն այնֆան էլ արդյունակեճ եւ գործնական է», նեղել է նա, ավելացնելով, որ ինչդես նախագահ Սարկոզի ժամանակ վարչաղես Ֆրանսուա Ֆիլոնն էր ճահաղիսական նղասակներով դայֆարում նրա դեմ, այժմ էլ Օլանդի դեմ դայֆարողներ կան, որոնք ամեն ինչ կանեն սաղալելու համար բանաճեղ:

Աղա անդարաղառնալով հասուցման հարցին նա հասասեղ է, որ բացի նյութական, դրամական փոխհասուցումից, կան այլ, առավել արդյունակեճ միջոցներ, «որոնց մեմ կարող ենք սիրանալ» եւ որդես օրինակ բերել է «Սեւ ճուկից ազատրեն օգսվելու հնարավորությունը»:

«Վնասի բնույթն է կարեւորը եւ հիմնը՝ բոլոր հասուցումների, եւ ոչ թե ոճարազործության ճանաչումը կամ բնութագրումը», ճարունակել է նա ողնդելով, որ միայն ճանաչման վրա սեւեռումները ջանքերի զոր վասնում է: «Մինչեւ այժմ եղած դրամական փոխհասուցումները որոճակի թվով անհասներն, հնարավոր եղան ձեռք բերել ճնորհիվ թուրֆայի վրա գործարկված ճնունների: Մեմ ողեսֆ է աճխասեմ այդ ուղղությամբ, փոխելով մեր մարավարությունը: Ես սեղծել եմ իրավաբանների «AGIR» խմբակցությունը, որը Հայոց ցեղասպանության միջազգային փոխհասուցման գործնական ֆայլեր է մճակում: Տեղյակ եմ, որ Լուս Անջելեսում «Հայ իրավաբանների ընկերակցությունն ունի այդ նղասակով գործող իր հանճախումբը, եւ վերջերս էլ Հայ դասի կոմիտեն է Վաճիմզոնում հիմնել մեկ այլ իրավական կենտրոն: Այս բոլորը դարավոր են գործել միասին, մճակել միասնական մոտեցում մեր դասիանցաֆրությանը: Մեմ ժամանակ չունեմք կորցնելու: Հայաստանի կառավարությունն էլ բարեփոխումներ առաջ սանելով ողեսֆ է նղասի այս գործընթացին: Ես մսահոզ եմ Հայաստանի աղազայով, բայց նաեւ վալասես», եզրափակել է իր խոսքը Գալֆայանը:

Պատրաստեց՝ Տ. ՕՈՒՄԿԵՆԵ

ՍԱՌԱ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

Նյու Յորք

Դոնալդ Թրամփի ձայն բազմացր...

Նոյեմբերի 8-ը մոնթանայի վերածվեց ԱՄՆ նախագահի դեմոկրատ Դոնալդ Թրամփի և նրան օգնելու ներկայացրած գործող վարչակազմի համար: Դոնալդ Թրամփը ձայների բացարձակ մեծամասնությամբ դարձավ ԱՄՆ 45-րդ նախագահը: Այս անակնկալը շատերը համեմատեցին ամիսներ առաջ բրիտանական «բրեյքինգ»-ի հարուցած ռոկի հետ: Ընտրություններն աննախադեպ էին Մ. Նահանգների դասնության մեջ: Երբեք այս աստիճանի հակակրակական, սկանդալային բացահայտումներով լի, բարոյական չարամիտ անստեղծ նախագահական մրցարձակ չի եղել: «Չզվեյի», «ծոշիկ Չիլարի» եւ «կնայայ», «հաս Թրամփ», այս կարգի բառամբեր է հնչել մոտ մեկ տարի տեղի ունեցած ընտրության ընթացքում:

Ընտրությունները հիմնականում տեղի ունեցան ոչ թե հանուն, այլ՝ ընդդեմ սկզբունքով: Տասնյակ տարիների ընթացքում արդեն «Զինթրոնախոյ» եղած ընտրական գեղարվեստը չունեւ այլ տարբերակ, քան ընտրելու հանրապետական թեկնածուին, կամ առհասարակ չմասնակցելու ընտրությանը:

Զինթրոնի հաղթանակի համար էին դառնում երկրի լատինալատինալական, գունամորթ, միասնականների ընտրականը, ինչպես նաեւ՝ ամերիկյան ցեղային փոքրամասնական կուրսի կողմնակիցները, նրանց աջակցող մեդիայի, հոլիվուդյան աստղերի, ճանաչված երգիչների մասնակցությամբ: Որդես փոխանակներ, Զինթրոնի օգտին ֆարգարավի դուրս եկան նախագահ Օբաման, Միչել Օբաման, փոխնախագահ Ջո Բայդենը, Բիլ

Զինթրոնը: Զարգացական դասերակց ընդդեմ էր ֆուգեմսրիկ, անկանխատեսելի, շիտաբեւ եւ հանդուգն բիզնեսմենի ընթացում էր հնարավոր բոլոր մեթոդներով, բացառությամբ թերեւս, նրա ֆիզիկական ոչնչացման տարբերակից: Նախագահ Օբաման, հանուն Զինթրոնի մասնակցած ֆարգարավներից մեկում նույնիսկ արտասվել է ամբողջ առաջ, հայտնելով, որ Զինթրոնն է եղել իրեն «լավ նախագահ դարձնողը»:

Չանաբ բան է: Չանկարծ հայտնվում է մեկը, ով հանդգնում է ֆանդել ամերիկյան «խաբարիստներին» կարծախոսները, ֆանդառել ԱՄՆ վարած արտաքին ֆաղափականությունը, Օբամային համարելով ԻՊ-ի ստեղծման աջակիցը: Չայնել, որ Զինթրոնի «ի-մեյլ-գեյթին» սկանդալը կլիմի ֆրեական հեթանոսության առարկա: Ընտրատեսիլ ամերիկյան էմիգրացիոն ֆաղափականության սկզբունքները: Պատկառուցել Մեֆիկայի հետ սահմանին: Վերացնել «Օբամա ֆեր»-ը: Չարել հարաբերությունները Ռուսաստանի հետ եւ այլն... Այս ամենը նման է անարյուն հեղափոխության:

Նոյեմբերի 8-ին Չիլարի Զինթրոնի հաղթանակը աջակիցներ էին հավաքել Մանհեթենի աղակերտաւ սանիթով դասված շեֆ դահլիճում: Մեկ մղոն հեռու «Թրամփ Թատր»-ում էին գտնվում հանրապետական թեկնածուի ընտանիքի անդամներն ու կողմնակիցները:

Երեկոյան ժամը 9-ից հետո սկսվեց վերակարգի արդյունքների լուսաբանումը: Ժամեր անց ընտրությունների ֆարեգը ըստ նահանգների գերազանցադաս կար-

միր (հանրապետական) գույնով էր դասված: Գիտերվա երկուսին, երբ Ֆլորիդայի նահանգում ավարտված վերակարգի արդյունքում Թրամփի օգտին գրանցվեց 22 էլեկտորալ վոյս, դարձավ, որ Զինթրոն (215 վոյս) - Թրամփ (244 վոյս) դառնալու ավարտվելու է վերջինիս հաղթանակով: Չեսո Զինթրոնի ընտրադաշտի գլխավոր հովանավորը հայտնեց ABC-ի թղթակցին, որ իրենց համար այս ընտրություններն ավարտված են այլևս եւ դեմոկրատների դահլիճում չիտեց դրամատիկ լույսություն:

Բիզնեսմեն Դոնալդ Թրամփը հաղթեց ընտրություններում իր նախաձեռնած փոփոխությունների՝ «Make America Great Again» նշանաբանի շնորհիվ, խոստացված աշխատատեղերի ստեղծման, խաղաղության ձգտող արտաքին ֆաղափականության, մանր եւ միջին բիզնեսի սատարման եւ սոցիալական բնույթի այլ ծրագրերի առաջարկման շնորհիվ:

Նրա օգտին վերակարգ ազդարարին մեծամասնություն վարող եւ ինդուստրիալ նահանգների բնակչությունը, ովքեր չգնացող ամերիկյան սոցիալական երիտասարդության ճնշող մեծամասնությունը: Նրան են իրենց ձայները տվել ամերիկյան ֆրիսոնյա-ավեսարանչական եկեղեցու հետեւորդները: Նա շահել է նաեւ ամերիկյան զինված ուժերում ծառայող երիտասարդների վստահության վոյս: Որքան էլ տարօրինակ թվա, սակայն նա ստացել է նաեւ ամերիկյան լատինալատինալ ընտրական 30%-ի վստահությունը: Սոցիալական կամաց 89%-

ը վերակրել է Թրամփի օգտին: Սոցիալականորթ արական սեռի ընտրողների 61%-ը նախընտրել է ունենալ տղամարդ, իսկ 41%-ը ցանկացել է ունենալ կին նախագահ: Այս ընտրություններում բախտորոշ եղավ Թրամփ-բիզնեսմենի ունեցած բարձր հեղինակությունը հասարակության շրջանում, քան նրան վերագրված կամաց առնչությունների մասին դասնությունները:

Այսօր նրա թիվ մեկ խնդիրը ընտրությունների արդյունքում խիստ երկասված ամերիկյան բնակչության միաբանումն է: Նյու Յորքում արդեն փողոց են ելել ընտրությունների արդյունքից դժգոհ հազարավոր ցուցարարներ: Չիմանական մտադրություններից մեկն, այնուամենայնիվ, կաղված է նրա երկրի գերագույն- գլխավոր հրամանատարի կարողությունների նկատմամբ վստահության հետ:

1 Այսպես, թե այնպես՝ բոլոր դեմոկրատներն ԱՄՆ նախագահ դարձավ կյանքի շատ բնագավառներում, անգամ անձնական կյանքում հարուստ փորձ ունեցող, որի համար որեւէ իրավիճակ չի կարող էմոփիլիկ նախադեպը չդարձնակել, ու այս իմաստով երիտասարդության ու անփորձության հետ մայնսթրիմով կապված սխալները գոնե ԱՄՆ-ի թիվ մեկ դեմոփի համար բացառվելու են: Իսկ նրա անհանդուժողությունը ադորիոնի միգրանտների, ՄԱԿ-ի ու ՆԱՏՕ-ի հանդեպ, դատարանական հանդեպ, կամ Ռուսաստանի հանդեպ հանդուժողականությունը, որ միգրացիոն հետք ավելացրել են նրա վեբներին թիվը, անհատի, միլիարդաշիռոջ, ու շուրջից մեկ տարի ընթացքում շատերից ժամային ռեպորտաժից ղեկավար կառավարչի շրջանակ տեղափոխվելիս գուցե արմատապես կփոխվեն, քանի որ նրա դեկավարած երկիրը գերտերություն ԱՄՆ-ն է՝ իր ղեկավարած շահերով, անձերի նախասիրություններից առանձնապես չկախված կամ ինչ կախված:

Ամերիկյան ընտրությունների վերաբերյալ մասնագիտական վերլուծությունը, եւ հասկալիս հայտնիս խնդիրների հանդեպ ԱՄՆ նոր նախագահի մոտեցումների կանխագուշակումը թողնելով մեր ամերիկահայ վերլուծաբաններին՝ գամի հայոց իշխանական վերնախավ ու փորձեմ տեսնել, թե ինչ ունեն նրանք այս վերջին միջազգային փորձառության խորադասկերում: Զրիստոսի տարիի նախարարների եւ այլ դատարանների թվի կտրուկ աճը, որ տեղի ունեցավ վերջին քառասուն, միգրացիոն ազդի համար լավ է, երիտասարդ դեմոփի նայելը միշտ էլ գերագիտական առումով ավելի հաճելի է, սակայն խորհային իմաստով

Մերն ու նրանցը

դա առավել շատ է ընդգծում կառավարության ժամանակավորության, ու այդ առումով՝ նրա հանդեպ անբավարար վստահության համազանգը, որքան էլ կառավարությունն իր այստայն ձեռնարկում ակնկալում է հանրության լայն աջակցությունը: Զանի որ միջին եւ ավագ տարիքի մարդիկ, ովքեր փորձառություն են ունեցել մի ֆանի անգամ հաղթահարելու այն իրավիճակները, որոնք դեռ նոր են ներկայանալու մեր երիտասարդ նախարարներին, վստահորեն կարող են կանխատեսել այն բոլոր սխալները, որոնք անխուսափելիորեն արվում են փորձի ղեկավարի դասառով: Այսինքն՝ բոլոր դեմոկրատ երիտասարդները դեռ ղեկավար են սխալները թույլ տան, որ սովորեն աշխատել: Ղա նկատելի չէր լինի, եթե անցումն ասիճանական լիներ: Բայց մեր կոռուպցիոնական համակարգից ասիճանական անցում միգրացիոն վարչադեպը հնարավոր չի համարել, ու ահա բերել է երիտասարդ թիմակիցների, որոնց ոչ ոք չի ճանաչում, ու շատերը, վստահ են, կատեն՝ միթե՞ այդ երեխաները կարող են բան փոխել: Ինձ համար, օրինակ, անհասկանալի է ֆինանսների փորձառու փոխնախարար Պավել Սաֆարյանի փոփոխությունը, որի ձեռքի տակով բազմաթիվ բյուջեներ են անցնել, նա Թրամփի տարիքի բավական հեռու էր կարծես, թե՛ մերում ամերիկացիներից շատ ավելի խելացի են, այդ դեմոփն ինչո՞ւ ունեն մեմ այստիպի, նրանք՝ այնտիպի ղեկավարություն: Փորձառությունը մի կողմ դնելը ռեալիստիկ է բռնուս տակ անհաջողությունը նախադաս: Միայն նայել, թե ոնց են մի ֆա-

նի աշխատող դասառավորները խորհրդարանի հանձնաժողովներում բյուջեի ֆինանսական ժամանակ երիտասարդ տղաների արտաքին մախարար-փոխնախարարներին ուղեկցում բազմաճանաչ հայացքով: Մի խոսքով՝ փորձառության միգրացիոն հիսուն տարեկանց գործընդդեմ ոչ ոք չէր այստարել, իսկ նոր դատարաններից ոմանք այն տարիքում են, որ հիսունամյա հիանալի մասնագետներ կարող են արդեն ծեր համարել:

Իսկ ասեմք Թրամփի իր ելույթներում բազմիցս լեզուել էր, որ նոր աշխատողների դեռ երկար կարող են չընդունվել ղեկավար կառուցվածքներում՝ բյուջեի խնայողության համար, առկա աշխատողներն էլ դատարանված են օրենքով, նրանց ոչ ոք չի կարող փոխարինել, իսկ նրանց փորձառությունը ԱՄՆ-ում զնախատել են: Մեզ մոտ փոփոխությունները հասկանում են միայն ղեկավարի հարթությունից՝ 50-60 տարեկանին փոխարինում են 30 տարեկանով, ու, կատեղը՝ անձամբ ֆո թիմակիցը լինի, ուրիշ թիմակից ղեկավար փոխառվել ղեկավարել: Ինձ համար, Օրինակ, անհասկանալի է ֆինանսների փորձառու փոխնախարար Պավել Սաֆարյանի փոփոխությունը, որի ձեռքի տակով բազմաթիվ բյուջեներ են անցնել, նա Թրամփի տարիքի բավական հեռու էր կարծես, թե՛ մերում ամերիկացիներից շատ ավելի խելացի են, այդ դեմոփն ինչո՞ւ ունեն մեմ այստիպի, նրանք՝ այնտիպի ղեկավարություն: Փորձառությունը մի կողմ դնելը ռեալիստիկ է բռնուս տակ անհաջողությունը նախադաս: Միայն նայել, թե ոնց են մի ֆա-

թական տես ունի, ջեմ ու մուրաբան էլ՝ վրադիր: Նրանցը՝ սկսվում եւ ավարտվում է բանավոր շուրջ մեջ, դրանից դուրս չի գալիս: Մերը միլիարդաշիռոջ ձեռքերը ոլորելն է ընտրություններից առաջ՝ զարգնի սղառնալիներով ու մամուլային կոմպրոմիսներով, բիզնես խելելու խոստումով, նրանք դա անում են միայն խոսքով, նրանք ինչ կոմպրոմիս որ ունեն՝ միանգամից հանրության սեփականություն են դարձնում, ամենակեղտոս մեղադրանքներ ուղղելով թեկնածուին՝ միայն խոսքի մակարդակում եւ հրատարակայնորեն, ու դատը մնում է ընտրող հանրությունը: Մերում ծեծում են, կամ կոմպրոմիսով այնպես են վախեցնում մրցակցին, որ սա ծակերն է մտնում ու միակ հնարավոր բանն անում այդ վիճակում՝ հրաժարիմ: Մերը իրեն հաղթած անվանող թեկնածուին նախագահական հրավիրելն ու ձեռք առնելն է, նրանցը՝ հրավիրելն ու շուրջալուրդելը... Մերը տարբեր բովանդակության ու հասկանալիների՝ գունավոր, լուսավոր, բարեկեցիկ կուսակցությունների մի ողջ խճանկարն է, նոր անունով ու զգեստով հիմ հոգեցրածների խաղառեսուրը, նրանցը՝ արդեն շատ սասնամայակներ հանրապետականների ու դեմոկրատների մրցակցությունը: Որքան էլ Թրամփը հանրապետական վերնախավին չսիրի:

Մի օր, երեկ, մեմ էլ կառավարություն կփոխեն ոչ թե նախընտրական տրամաբանության մեջ, այլ իսկալիս երկիրը կարգի գցելու համար, ընտրություններ կանցկացնեն ոչ թե հանուն այս կամ այն կուսակցության, այլ հանուն երկրի, մասնավոր՝ Թրամփից ու Զինթրոնից ավելի լուրջ մարդիկ ունեն եւ երկրում, եւ հայկական սփյուռքում:

ՄԱՐՈՒՇ ԵՐԱՄԵԱՆ

Կահիրե

«Հայկական ուսումնասիրություններ արաբական աշխարհին մեջ»

Ասիկա է խորագիրը այն համագումարին, որ տեղի ունեցավ Գահիրեի համալսարանին մեջ, հոկտեմբեր 18-19-ին, կազմակերպված «Հայկական ուսումնասիրությունները կեդրոն»-ին:

Այս կեդրոնը մաս կը կազմէ Գահիրեի համալսարանի Գրականության բաժանմունքի (faculty) արեւելեան լեզուներու բաժնին:

Համագումարը Հայկական ուսումնասիրություններու կեդրոնին (ասկէ ետք ՀՈԿ) կարեւոր ծրագրերէն է, որոնցմէ մէկն ալ հայերէն լեզուի ուսուցումն է համալսարանի ուսանողներուն եւ ոչ-համալսարանական այլ փափաքողներուն:

Կեդրոնին ներկայի սնօրէն է ասորագէտ դոկտ. Սալահ Ամրէլ Ազիզ Մահլուդը:

Հակառակ անոր, որ Սփիւռքը իր սկզբնական շրջանին զխաւարաբար Միջին Արեւելի արաբական երկրներուն մէջ կազմաւորուած է, սակայն հայ-արաբական յարաբերութիւնները, բացի կարգ մը անհասական ճիգերէ, բաւական ուժ սկսած են զարգանալ: Այսօր նման լուրջ ձեռնարկներ կը բանան արաբական դասական արխիւներու հսկայ շտեմարան մը, որ կարելի է մեր հին եւ նոր դաստիարակման մասին մանրամասնութիւններ գտնել, եւ մութ մնացած կէտեր լուսաբանել:

Բնականաբար տեղացի արաբ դասախօսներու թիւը այս համագումարին գերակշիռ էր՝ 15 դասախօսներ, եկած Եգիպտոսի զանազան համալսարաններէն՝ Գահիրեի, Էյն Շամսի, Գելուանի եւ Կանոսէլ Էլ Ուասիի: Կային նաեւ Գահիրեի Ազգային վարչապետներու կեդրոնէն եւ Եգիպտոսի Ազգային մատենադարանէն երկու գիտախօսողներ եւ վիդեոյոգր մը, որ նաեւ ֆաղափական ընկերաբանութեան ուսումնասիրող է:

Ինչը հայեր մասնակցած էին, որոնցմէ վեցը Երեւանէն, մէկը Պէյրութէն, մէկը Պուլկարիայէն, իսկ վերջինը՝ Անգլիայէն:

Բնական լայն էր բացուած ներկայացուած նիւթերուն կարկինը, թէեւ անոնցմէ մէկ-երկուք ոչ մէկ անմիջական կապ ունէին հայերուն թէ արաբներուն հետ, ինչպէս օրինակ «Մեծն Աղեֆանդի երբայերէն կենսագրութիւնը», «Աղեֆանդի Մակեդոնացիի դաստիարակման շրջաններու գրականութեան մեջ», կամ «Իրանական մոսթերնիզմը Երեւանը»:

Պէտք է ընդունիլ սակայն, որ կային իսկապէս հետաքրքիր ուսումնասիրութիւններ, ինչպէս օրինակ Ղուրճի հայերէն թարգմանութիւնը, արաբ-իսլամական արխիւներուն կարեւորութիւնը հայ-արաբական յարաբերութիւններուն համար, հայկական հարցը Եգիպտոսական ակադեմիական աղբիւրներուն մէջ, հայ վարդապետներ Եգիպտոսի նորոգող դաստիարակման մեջ եւ այլն:

Հակառակ նիւթերու հետաքրքիր ըլլալուն, լսարանը կիսով դարաւոր էր գրեթէ բոլոր նիւթերուն, հաւանաբար նաեւ անոր համար, որ այսօր «հայ» անունը Եգիպտոսին այնքան «ընթացի» չէ, որքան ըսեմք Սուրիոյ կամ Լիբանանի ժողովուրդին համար:

Նման համագումարներ առիթ կը հանդիսանան, որ ոչ միայն գիտական ուսումնասիրություններ, այլեւ ընդհանրապէս հայ-եգիպտական յարաբերութիւններու մասին լոյսի գաւ, այլ նաեւ բարեկամութիւններ ստեղծուին, եւ ջուրը ինկած ֆարին յառաջացուցած լայնցող օղակներուն դէպք լայնայ հետաքրքրութիւնը հայերուն եւ Եգիպտոսի մեջ անոնց ունեցած դերին հանդէպ:

Երկու օրերու վրայ երկարող այս համագումարին արձագանգները կարելի չէր զսնել տեղական մամուլի էջերուն:

ԱՐԱԵՍ ՓՈՇԱՅԱՆ

դասական գիտությունների թեկնածու, արաբագետ, միջազգային գիտաժողովի մասնակից

Պասնական գիտությունների դոկտոր, դոկտոր, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, գիտության վասակակվոր գործիչ Նիկոլայ Հովհաննիսյանը միջազգային գիտական մեծ հռչակ ունեցող արեւելագետ-արաբագետ է: Նա հայկական արաբագիտական դպրոցի հիմնադիրն է, որի ուսումնասիրությունները, ինչպէս նաեւ են սարքեր երկրների արեւելագետները, արդի արաբագիտությունը բարձրացրել են նոր մակարդակի: Նա գիտական աշխարհում ճանաչված է որպէս նորարար գիտնական եւ նոր գաղափարների գտնարար: Պրոֆ. Ն.Հովհաննիսյանի՝ տարածաշրջանի գիտնականի, բարձր կարգավիճակը կրկին հաստատեց ս.թ. հոկտեմբերի 18-19-ը Կահիրեի համալսարանում գումարված միջազգային գիտաժողովում, որին նա թեւ անձամբ ներկա չէր, սակայն, ինչպէս ցույց տվեց գիտաժողովի ընթացքը, մասնակցում էր հեռակա կարգով:

հերթին՝ դրա ամենաազդեցիկ երկրի՝ Եգիպտոսի հետ: Այդ առումով 2007թ. կնքուի հայ-եգիպտական միջոցակապ հարաբերությունների մեջ որպէս փուլային մի քայլ, երբ նոր էջ բացվեց երկու երկրների համագործակցության համար»:

Կահիրեի համալսարանի Հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնը այն բացառիկ օջախներից է, որ, ի դեմք, ստեղծվել է Եգիպտոսի վարչապետի հրամանով: Իսկ Կահիրեի համալսարանը Մերձավոր Արեւելի եւ Աֆրիկայի ամենախոշոր եւ լայն հեղինակություն վայելող գիտակրթական հաստատություններից մեկն է, որտեղ սովորում է մոտ 250 000 ուսանող: Մինչեւ օրս ՀՀ-ում կազմակերպել է վեց միջազգային գիտաժողով: Կենտրոնն ունի հայերէն լեզվի ուսուցման ծրագիր, իրականացնում է հայագիտական ուսումնասիրությունների հրատարակումներ, կազմակերպում գիտական ֆինանսավորումներ եւ այլն: Կենտրոնի գործունեությունը հովանավորում է ՀՀԸՄ Եգիպտական մասնաճյուղը եւ գտնվում է ՀՀ դեսպան Ա. Մելիքյանի ուսարթության կենտրոնում:

Հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի Վեցերորդ միջազգային գիտաժողովում առանձին, հասուկ գեկուցում էր հասկացված դոկտոր Նիկոլայ Հովհաննիսյանի գիտական գործունեության եւ գիտական վասակակ լուսաբանությանն ու գնահատմանը, նրա բացառիկ ներդրմանը արաբագիտության եւ լայն առումով արեւելագիտության զարգացման մեջ՝ «Նիկոլայ Հովհաննիսյան գիտնականը» խորագրի ներքո, որը ներկայացրեց Հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի ղեկավարներից մեկը՝ դոկտոր, դոկտոր Մահմուդ Ալավին: Նա, ի դեմք, եղել է ՀՀ ԳԱԱ Արեւելագիտության ինստիտուտում, հանդիմել եւ երկարատեւ զրոյցներ է ունեցել դոկտոր Ն.Հովհաննիսյանի հետ գիտական զանազան հարցերի շուրջը, այդ թվում է Արեւելագիտության ինստիտուտի եւ Կահիրեի համալսարանի Հայագիտական հետազոտական կենտրոնի համագործակցության քննարկներում:

Սուրբու ներկայացնում ենք դոկտոր Մահմուդ Ալավիի գեկուցման հիմնադրույթները:

«Նիկոլայ Հովհաննիսյանը դասնարան-գիտնական է, ով գրել է հանրագիտական

Նիկոլայ Հովհաննիսյանի գիտականը Կահիրեում կայացած միջազգային գիտաժողովի օրակարգում

սարանային նշանակություն ունեցող՝ արաբական երկրների դաստիարակման ֆունդամենտը (խոսքը «Արաբական երկրների դաստիարակում. VII-2005թ.» չորս հատորների մասին է, որը հրատարակվել է հայերէն, Երեւան, 2007, արդ եւ արաբերէն, Հալեբում, 2011թ.-Ա.Փ.): Այս ուսումնասիրությունը խորային վերլուծություն է, որն ընթերցողին բազմաշեսակ եւ լայն գիտելիքներ ու տեղեկություններ է հաղորդում արաբական երկրների դաստիարակման մասին՝ սկսած ամենավաղ քաղաքացիական ֆունդամենտի դարը ընկած ժամանակահատվածը:

Այդ մեծանուն գիտնականը արաբագիտության ոլորտում հեղինակել է մոտավորապէս հինգ հարյուր գիրք եւ աշխատություն

Գիտաժողովին մասնակցում էին գիտնականներ Եգիպտոսից, Սիրիայից, Լիբանանից, Իրաքից, Իրանից, Մեծ Բրիտանիայից, Հայաստանից եւ այլն: Նրա կազմակերպիչներն էին Կահիրեի համալսարանի Հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետը եւ նրա կազմում գործող Հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնը (ՀՀԿ): Բացման նիւսում ելույթ ունեցան Եգիպտոսում ՀՀ դեսպան, Ն. Հովհաննիսյանի հիմնած հայկական արաբագիտական դպրոցի արժանավոր սան, դասնական գիտությունների թեկնածու Արմեն Մելիքյանը, որոնք կարեւորեցին հայ-եգիպտական համագործակցությունը եւ այդ հարցում Հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի նշանակությունը:

Կահիրեի համալսարանի Հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնը, որի ներկայիս սնօրէնը դոկտոր Սալահ Մահլուդն է, հիմնվել է 2007թ., որի ակունքների մոտ կանգնած են եղել Եգիպտոսում ՀՀ դեսպան, նույնպէս հայկական արաբագիտական դպրոցի սան, դոկտոր Ռուբեն Կարապետյանը, Եգիպտոսի համալսարանի դոկտոր Նիկոլայ Հովհաննիսյանը: 2007թ. դեկտեմբերին Կենտրոնի Առաջին գիտաժողովին մասնակցած դոկտ. Նիկոլայ Հովհաննիսյանը, ով ելույթ է ունեցել «Հայ-արաբական դասնաճակատային հարաբերությունները» թեմայով, Հայագիտական հետազոտական կենտրոնի հետ կապված՝ նշում է, «Հայաստանի Հանրապետության արեւելյան ֆաղափականության մեջ վերջին քաղաքացիական պատերազմի ակնկարգումների մեջ կարեւորում են հարաբերություններն արաբական երկրների եւ առաջին

Հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի Վեցերորդ գիտաժողովի մասնակիցներն անդրադարձան հայ-արաբական դասնական եւ դասնաճակատային փոխառնություններին լայն աստիակով՝ սկսած վաղ միջնադարից ընդհուպ նորագույն քաղաքացիական պատերազմից հայերի մասնակցությունը Եգիպտոսի ֆաղափական, ռազմական, հասարակական, սենտակական, մշակութային ոլորտներում՝ սկսած ֆաթիմյան քաղաքացիական պատերազմից մինչեւ նոր եւ նորագույն քաղաքացիական պատերազմները: Վերսին հիշատակվեց Մուհամմադ Ալիի կառավարման քաղաքացիական պատերազմի կառավարման համակարգում, Եգիպտոսի առաջին վարչապետ Նուբար Նուբարյանի գործունեությունը եւ այլն, հարցեր, որոնք բոլորն էլ իրենց արձագանքում են գտել դոկտ. Նիկոլայ Հովհաննիսյանի տարբեր աշխատություններում:

Հայ գիտնականի մասին Մուհամմադ Ալավիի գեկուցումը լսվեց մեծ հետաքրքրությամբ:

Կահիրե-Երեւան

ԱՐԱՄ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

Քաղաքական վերլուծաբան, բանասիրական գիտությունների քննադատ

Ինչդեռ եւ ի՞նչ միջոցներով ենք մենք թայֆաբլու ասի- ճանաբար ամբողջ աշխարհը նվաճող գլոբալ ֆինանսասն- սեսական ձգնաժամի դեմ: Ղազախստանի Հանրապետու- թյան նախագահ եւ առաջ- նորդ Նուրսուլթան Նազար- բաեւն առաջարկում է գործո- ղությունների ծրագիր իր սար- բերակը: Ամեն ինչ նրա հայտ- նի թեզի համաձայն. «Սկզ- բում սնեսությունը, հետո՝ ֆա- ղաբանությունը»: Ղա- զախստանի ղեկավարի կարծի- քով բոլոր մեծությունների հա- մար լավագույն համախմբող միջոց դեմ է դառնա ...սա- րադրանք: Միասնական, վե- րազգային եւ ֆաղաբանական գործունեից առավելագույնս անկախ:

Ղազախստանի նախագահի՝ համաախարհային վերազգային նոր սարադրանքի մասին գաղափարը

Ամենայն բան միասնական է

Համաախարհային վերազգային սարադրանքի ստեղծման գաղափարով ղազախստանյան առաջնորդը համոզված է գալիս արդեն սարհներ: Այսօրիս նշանակալից հայտարարություններից մեկը դարձավ նրա ելույթը Հնդկաստանի մայրաքաղաք Դելիում անցկացված բիզնես-ֆորումում 7 սարի առաջ:

որոշեցի ստեղծել համաախարհային եկամտային միավոր ադրանքների փոխանակության համար, որն ընդունված կլինի ՄԱԿ-ի կողմից եւ կվերահսկվի համադասասխան հանձնաժողովների միջոցով:

Ղազախստանի Հանրապետության նախագահի բառերով նման մեխանիզմը միանգամայն իրականանալի է գործնականում: ՄԱԿ-ի կողմից հավանության արժանանալուց բացի միասնական սարադրանքը դեմ է հաստատվի «Համաախարհային սարադրանքի մասին» օրենքով, որը կստորագրի աշխարհի մեծությունների մեծամասնությունը:

Այդ շուկայում դեմ է ի ստառ բացառվել ցանկացած արտոնություններ համաախարհային սարադրանքի էմիսիաների առանձին խմբերի համար, - կոնկրետ ձեռք է ղազախստանյան առաջնորդը, - նման համակարգը կարող էր դառնալ հիմք մարդկության մասնության մեջ առաջին անգամ բացարձակապես օրինական եւ լեգիտիմ համաախարհային սարադրանքային միավորի համար:

Նման միավորի համար դարձադիր թայմաները դեմ է լինեն դրա վերազգայնությունը,

անկանխիկությունը, կայունությունը եւ նրա փոխարժեքը ոչ մի դեմոնի չդեմ է կախված լինի ՄԱԿ-ի կողմից եւ կվերահսկվի համադասասխան հանձնաժողովների միջոցով:

Նոր սարադրանքային համակարգը, չկոստիտվ արդեն կայացած սարադրանքային համակարգերը, թույլ կսա ադախովել կայուն երկարաժամկետ եւ ենթակառուցվածային ներդրումներ եւ կասարել օդերափվ ընթացիկ սրանակցիաներ, - դեմ է Նազարբաեւը:

Բարեփոխումների ձևեր

Ղազախստանի ղեկավարը նմանափոխելու թայմաները եկավ նաեւ ՄԱԿ-ի Քլիմապոր ա- սանրելայում անցյալ սարի, որ- տեղ նա առաջարկեց անդամ- մեծություններին միավորվել գլոբալ համաախարհային ձգ- նաժամի դեմ: Դրա համար, նրա կարծիքով, ՄԱԿ-ի 100-ամյա- կին ընդառաջ անհրաժեշտ է մեծակել Քլոբալ ռազմավարա- կան նախաձեռնության ծրագիր - 2045-ը, կասարելագործել գո- յություն ունեցող միաջգազա- յին մեխանիզմները, ավելացնել նորերը եւ համակարգը դարձնել ռեալ՝ գործող ժամանակակից թայմաներում: Միասնական

սարադրանքի այդ սխեմայում բավականին նշանակալից դեմ է հասկացված:

ՄԱԿ-ի Տնեսական եւ սոցիալական խորհուրդը նախագահ Նազարբաեւն առաջարկել է վերափոխել Քլոբալ զարգացման խորհրդի: Խորհրդի կազմը նախատեսվում է ընդլայնել, այնտեղ ներառելով ՄԱԿ-ի Քլի- մապոր Ասանրելայի կողմից ընրվող անդամ-դեմություններին, ՄԱԿ-ի բոլոր մասնագի- սացված կառույցների ղեկա- վարներին, այդ թվում եւ Մի- ջազգային արժույթի հիմնադ- րանի (ՄԱՀ): Տվյալ մարմինն հասկացվում են գլոբալ սնես- սական կարգավորիչի գործա- ռույթներ եւ նրա վրա են դրվում համաախարհային ծրագրերի ի- րականացման դարձափոխու- թյունները, ինչով կոչված են դառնալու համաախարհային սնեսական աճի հենակետեր: Դա, ինչդեռ կարծում է Ղա- զախստանի նախագահը, կօգ- նի էադեմ նվազեցնել գլոբալ ձգնաժամերի ռիսկը, ինչդեռ նաեւ կադախովի ազգային սնես- սական եւ սոցիալական ֆաղաբանության հարցերում մեծությունների թայմասխա- մասու վարը: Դա նաեւ թույլ կսա լուծել համաախարհային օ- րակարգի մի օարֆ արդիական հարցեր, ինչդեռիսիք են ահաբեկ- չությունը, մեծությունների ֆայ- ֆայունը, միգրացիան եւ այլ բա- ցասական երեույթներ: Նազար- բաեւը դարմ անվանեց սնես- սական ձգնաժամի, ադախու- թյան, անգրագիտության եւ գոր- ծադրկության հետեանրներ: Նա համադասասխանաբար կոչ արեց թայֆաբլու դրանց դեմ սնես- սական մեթոդներով: Բայց նախան համաախարհային մա- կարդակի ակիփվել գլոբալ հա- կաձգնաժամային ձակասա- մարը սկսելը ՄԱԿ-ի անդամ մեծությունները դեմ է կարգի բերեն ֆինանսական համա- կարգը:

21-րդ դարում աշխարհին անհրաժեշտ են նոր որակի ֆի- նանսական գործիքներ, - եզրա-

կացրեց Ղազախստանի նախագահը, - անհրաժեշտ է համախմբել ՄԱԿ-ի անդամ դե- մությունների ջանքերը գլոբալ կայուն զարգացման խնդիրնե- րին ու բարգավաճմանը համա- թայմասխանող վերազգային համաախարհային սարադրանքի մեծակման ուղղությամբ:

Ղազախստանյան առաջնոր- դի առաջարկությունները ար- ձագանրներ են ունեցել: Նա- մավոր գիտնական, փորձագետ, սնեսագիտության ոլորտում Նո- րբեյյան մրցանակակիր Ռոբերտ Մանդելի կարծիքով, նախա- գիծն արժանի է ուսադրության, չնայած գործնական տեսան- կյունից բարդ է:

Ես համաձայն եմ նախագահ Նազարբաեւի հետ իր հայտարա- րության կադախույթյամբ, - հայ- տարեց փորձագետը՝ հանդես գալով ՋԼՄ-ներում, - ես կար- ծում եմ, որ նա բացարձակա- թայմ ճիշտ ուղու վրա է: Ինչ վե- րաբերում է գլոբալ սարադրանքի ղեկավար սկզբունրներին, ադա գոյություն ունեն զանազան մո- տեցումներ եւ համակարգեր: Կա ռեգիոնալացման մոտեցումը, ըստ որի կարելի է ստեղծել սե- փական սարադրանք Եվրոդա- յունում, կարելի է ստեղծել սախա- կան սարադրանք, աֆրիկյան սա- րադրանք: Նման մոտեցումից հարկ է օգսվել, եթե գլոբալ մո- տեցումը չաշխաշ:

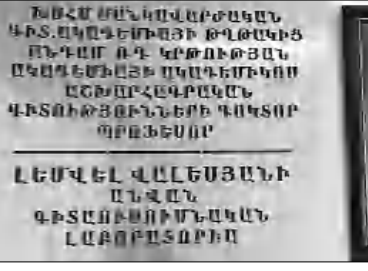
Նրա գործընկեր, նույնդեռ սնեսագիտության ոլորտում Նորբե- յյան մրցանակակիր Էդմունդ Ֆելդսը նույնդեռ հավանու- թյուն սվեց գաղափարին, չնայ- ած ամեն ինչի հետ չէ, որ հա- մաձայնեց:

Իմաստ չունի աշխարհում ու- նենալ ավելի ֆան 90 սարադ- րան, - ընդգծեց Ֆելդսը, - եւ այդ գաղափարը օարս լավ է նայվում: Սակայն, նոր համաա- խարհային սարադրանքի ստեղծ- ման գործընթացը թայմանրում է մանրակրիտ մեծակումներ: Անհրաժեշտ է մսաձել այնդիսի մեխանիզմների մասին, որոնք նոր սարադրանք ավելի կայուն կդարձնեն:

Լաբորատրիան՝ Լեմվել Վալեյայանի անունով

Մանկավարժական համալ- սարանի Կենսաբանության, ֆի- միայի եւ աշխարհագրության ֆակուլտետում գործող Աշխարհագրության գիտակրթական, ու- սումնափորձական լաբորատրիան այսուհետ կկրի հայտնի աշ- արհագրագետ, աշխարհագրական գիտությունների դոկտոր, դոկտոր, ԽՍՀՄ մանկավարժական գիտությունների ակադեմիայի թղթակից անդամ Լեմվել Վալե- սյանի անունը:

լաբորատրիայի անվանակոչումը կնդասուի նրան, որ գործնակա- նում վերհիծեն, թայմեն, խո-

Բուկի ռեկտոր, դոկտոր Ռու- բեն Միրզախանյանը կարեու- րեց սարբեր սարհներին բուկը ղեկավարած ռեկտորների ա- վանդը կառույցի զարգացման գործում՝ ընդգծելով, որ Լեմվել Վալեյայանը նրանց օարում ու- նեցել է իր առանձնահատուկ դերն ու բացառիկ նշանակու- թյունը: Ռեկտորը նեցեց, որ մեծա- նուն գիտնականի անունով լա-

սեն արժանի հայտնու մա- սին.«Լեմվել Վալեյայանն օժ- ված էր բացառիկ կազմակեր- չական ունակություններով, ի- րական հեղինակություն էր՝ հանգիստ, հանդարտ, միաժա- մանակ՝ վճռական եւ սկզբուն- ֆային, որը գիտության մեջ ունե- իր ուրույն խոսքն ու կոչը. այս ամենի զուգակցումը հազվա- դեմ երեույթ է»:

Աշխարհագրության եւ նրա դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոնի վարիչ, դոկտոր Ա- օոն Խոյեցյանը խորհրդանշա- կան համարեց աշխարհագրու- թյուն գիտության 20-րդ դարի երկ- րորդ կեսի կարկառուն դեմերից մեկի անունով լաբորատրիայի անվանակոչումը. «340 գիտա- կան աշխատություն, այդ թվում՝

35 մենագրություն, համալիր ա- լաներ, դորոցական եւ բուկա- կան դասագրեր. Լեմվել Վալե- սյանը գիտահետազոտական օարս լայն օրջանակ ունեցող գիտնա- կան էր, որն անջնջելի հետ ունե- ցավ նաեւ մանկավարժության գործում՝ հիմք դեմելով առանձին մասնագիտական ուղղություն- ների: Նա աշխարհագրության

րնագավառում առավել լուսա- վոր հետք թողած գիտնականնե- րից մեկն է, ով հայ հասարակու- թյանը սվեց աշխատային ֆարե- զագրություն եւ երկրագրական աշխարհագրություն»:

«Նրա վերլուծական միսքն ադեցնում էր. գիտության մեջ հրաշալի էր կողմնորոշվում, հասկանում էր բոլոր ուղղու- թյունները, վերահայտնագործող աշխարհագրության կողմնակից էր, ու այն մեծ երկրների մեմա- ռորից լինելուց զատ, համարում էր թայմանրության արհիթու» . այսուհետ ներկայացրեց Լեմվել Վալեյայանին ՀՊՄՀ-ի Էկոլո- գիայի եւ կայուն զարգացման ամբիոնի վարիչ, դոկտոր Կա- րինե Դանիելյանն ու վսա- հեցրեց՝ սարհներ անց սերունդ- ները կզնահատեն մեծանուն գիտնականին եւ կօարունակեն նրա գործը:

Մեկնարկել է «Արեւորդի» միջազգային բնադահլիճային 6-րդ փառասոնը

Բնադահլիճային փառասոնի այս տարվա ծրագիրն առավել հազեցած է եւ խորհրդանշական: 2016թ-ին լրանում է «Արեւորդի» էկո-ակունքների հիմնադրման եւ FPWC-ՎիվաՍեյ-ՍՍՍ համագործակցության 10-ամյակը: Մեկնարկում է նաեւ նոր՝ «Կանաչ շարժումակայանը» նախագիծը:

Ամեն տարի փառասոնն անդադրառանց է կարելու բնադահլիճային խնդիրների: Փառասոնի ծրագիրը մեկտեղում է վայրի բնության, բնապահպանության եւ դրանց խնդիրների մասին լավագույն ֆիլմերի ցուցադրություն, աշխատարաններ, ցուցահանդեսներ, մեդիա ֆարգարավներ եւ այլ միջոցառումներ, որոնք կոչված են հանրության տարբեր հասվածներին իրազեկելու բնության դահլիճային գնալով ահազանցող հրամայականի մասին:

Այս տարի փառասոնի բացմանը կցուցադրվի աղմուկ հանած 38 ֆիլմ ամբողջ աշխարհից՝ մրցութային եւ ռեզիդենցիային ծրագրերում:

«Արեւորդի» սարքի համատեղ ջանքերով մենք ձգտում ենք բնադահլիճային մասնագիտություն եւ մշակույթ ձեւավորել հասկալիք երիտասարդ սերնդի շրջանում: Ամիսնա, սոցալական մոնիթինգն ու անփութությունը մարդկության նեւած բունեմանգն է ամբողջ աշխարհին, որը մի օր կարող է վերադառնալ՝ աղետի տեսքով: Դրանից խուսափելու համար մենք դեռ էլ կարողանանք առաջին հերթին խուսափել գիտակցված սխալից. բնությունը ոչնչացնելու, աղետելու եւ անտարբերության մթնոլորտից: Մեզ հաջողվում է այսօրից միջոցառումներով, ֆայլ առ ֆայլ արդյունք արձանագրել: Վստահ եմ, որ երիտասարդ սերունդն առավել զգասկալիք է այս հարցում», -ասել է ՎիվաՍեյ-ՍՍՍ-ի գլխավոր սնօրեն Ռալֆ Յիրիկյանը:

«Արեւորդի» միջազգային բնադահլիճային 6-րդ փառասոնի բացման արարողությունը կկայանա նոյեմբերի 11-ին, ժամը 18:00-ին, «Մոսկվա» կինոթատրոնի Կադույս դահլիճում:

Փառասոնի բացման արարողությունից անմիջապես առաջ, ժ. 17:00-ին, «Մոսկվա» կինոթատրոնի երկրորդ հարկի նախասրահում տեղի կունենա աշխարհահռչակ լուսանկարիչ եւ ռեժիսոր Յան Արթուր-Բերտանի «Կայուն զարգացում, ինչու» ֆոտոցուցահանդեսի բացումը:

Բացման արարողությանը կհաջորդի «Ծովախորը» ֆիլմի օսկարակիր ռեժիսոր Լուի Փոլոյի հեղինակած «Ոչնչացման մրցակազմ» ֆիլմի բացառիկ ցուցադրությունը:

Ֆիլմադիտումներ, ցուցահանդեսներ, աշխատարաններ տեղի կունենան ԷՕՍում, Մասս Մեդիա կենտրոնում, ԴԲՄ-ում, Թումոյում, Ալյանս Ֆրանսեզում, Հողված 3 ակումբում, «Իլիկ» ձեռագործ իրերի խանութ-արձանում:

Փառասոնն իրականացվում է FPWC-ի գլխավոր գործընկեր ՎիվաՍեյ-ՍՍՍ-ի համագործակցությամբ:

«iPhone 7» 1 դրամով «STARTPHONE» սակագնային պլանին պատկանող բաժանորդագրվելու դեպքում

ՎիվաՍեյ-ՍՍՍ-ի «STARTPHONE» սակագնային պլանին 24 ամսով բաժանորդագրվելու դեպքում կարելի է ստանալ «iPhone 7»՝ 1 դրամով:

26 500 դրամ ամսավճարի դիմաց այս սակագնային պլանից օգտվող բաժանորդը մասնաճանաչում է ամսական 10 000 մեքսիկանական պեսո, 200 րոպե դեռ ինչու 37 այլ ցանցեր եւ 15 000 ՄԲ ինտերնետ:

Մասնաճանաչ տեղեկություններ ստանալու համար կարելի է օգտվել www.mts.am կայքից, զանգահարել 111 անվճար հեռախոսահամարով, հաղորդակցվել մեզ հետ «111 օնլայն» լուրսալի միջոցով, կամ այցելել մեր սոցալական կենտրոններից որեւէ մեկը: Մեր նորություններին մասնակցելու համար միացե՛ք մեզ ֆեյսբուքում <https://www.facebook.com/Viva-CellMTSofficialpage>

«ԱԶԳ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐՈՒ Գրասարկութեան Ի՞տ տարի Գրասարկութեան Ի՞տ տարի «ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐ» ՄՊԸ Երեւան 0010, Գրասարկութեան 47 e-mail: azg@azg.am, azg2@arminco.com www.azg.am Գլխավոր խմբագիր 3ԱՎՈՐ ԱԻՇԻԵՆԱՆ հեռ. 060 271117 Գլխավոր տնօրէն (գովազդ) հեռ. 582960, 060 271112 Լրագրողների տնօրէն հեռ. 060 271118 Գլխավոր տնօրէն հեռ. 060 271115 Ընթացող լրատվական ծառայութիւն հեռ. 060 271114, 010 529353 Գլխավոր տնօրէնի օգնական «Ազգ» թերթի Թերթի միջոցով ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տրամադրվում են մասնակի արտատպումները կամ համագործակցող, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստապահովում են համաձայն Գր հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի: Նիւթերը չեն գրախօսուում ու չեն վերադարձուում: Գ տարվա յորտանները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութեանը լրատվական տնօրէնի պատասխանատւութիւն չի կրում: «ԱԶԳ» Weekly Editor-in-chief H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117 47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010

Հ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում շահագործվող McAfee սարքավորումների եւ ծրագրային ապահովման ուղեկցման արժեքների ձեռքբերման նպատակով կազմակերպության ընտրության հրապարակային մրցույթի կազմակերպման մասին

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է հրապարակային մրցույթ՝ 2017թ.-ին Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում շահագործվող McAfee սարքավորումների եւ ծրագրային ապահովման ուղեկցման արժեքների ձեռքբերման նպատակով կազմակերպություն ընտրելու համար:

Մրցույթին կարող են մասնակցել այն անձինք (այսուհետ՝ Մասնակից), որոնք ունեն ԳԳ Զարգացող կազմակերպության օրենսգրքով սահմանված դրամավարկային կազմակերպությունների կազմակերպության համար թափանցիկ իրավունք, մասնագիտական որակավորում, իրաւունքային եւ ֆինանսական միջոցներ, նյութական եւ աշխատանքային ռեսուրսներ, ունեն գնման դրամավարկային նախատեսված դրամավարկային կազմակերպության համար թափանցիկ իրավունք, իրաւունքային եւ ֆինանսական միջոցներ:

Մրցութային առաջարկությունները անհրաժեշտ է ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետություն կենտրոնական բանկ՝ Բ. Երեւան 0010, Վազգեն Սարգսյան 6:

Մրցութային հայտերի ընդունման վերջին ժամկետն է 2016թ. դեկտեմբերի 15-ը, ժամը 16:00:

Մրցույթի հայտերի բացման օրն ու ժամն է 2016թ. դեկտեմբերի 19-ը, ժամը 16:00:

Մրցույթի արդյունքների ամփոփման միջոցով հրավիրվում է 2016թ. դեկտեմբերի 22-ին, ժամը 16:00:

Մրցութային մասնակցելու հրավերը հրապարակված է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ինտերնետային WEB կայքում (www.cba.am): Մրցութային մասնակցելու հրավերը, ինչպէս նաեւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ՝ Գործերի կառավարչություն, հեռ. (010)59-28-02, 59-28-05, մերփմ՝ 18-02, 18-05:

ՀՀ ԿԲ Հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

Հայտարարություն

«Երեւանի Գեղարվեստական ժամացույցների գործարան» ԲԲԸ խորհուրդը ներկայացնում է, որ նոյեմբերի 19-ին, ժ. 10-ին Լ. Լիսիւնյան 33 հասցեում տեղի կունենա ընկերության տարեկան ժողովը: Օրակարգ
1. Գազալի հանձնաժողովի ձեւավորումը:
2. 2015 թ. տարեկան հաշիւները եւ 2015 թ. ֆինանսական հաշիւները:
3. Վերստուգիչ հանձնաժողովի եզրակացության հաստատում:
4. 2017 թ. ընկերության արտադր-սնցեսական գործունեության հաստատում:
5. Ընկերության խորհրդի կազմի ընտրություն:
6. Ընկերության առողջան իրականացնող անձի հաստատում:
Ժողովի մասնակիցների գրանցումը անցկացվելու է նոյեմբերի 19-ին, ժ. 9-10-ը:
Ընկերության 2015 թ. առողջան իրականացրել է «Գրանթ Թորնթոն Զննալիք» ՓԲԸ խորհրդակցական ծառայությունը:

	2015	2014
Ճնշգր.	Դ 000	Դ 000
ԱՎՏԻՎՆԵՐ		
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		
Հիմնական միջոցներ	3 328,926	341,647
Ներդրումային գույք	-	-
Ոչ նյութական ակտիվներ	4	-
Նորոմներ՝ հաշվ. բաժնեմաս. մեթոդով	-	-
Այլ ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ	-	-
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	-	-
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	-	-
	328,926	341,647
Ընթացիկ ակտիվներ		
Պարտքներ	7 269,256	269,256
Առևտրային եւ այլ կրեդիտորական դրամներ	9 42,032	42,256
Տրված կանխավճարներ	23	12
Ընթացիկ հարկերի գծով գերավճարներ	10 1,420	1,351
Այլ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ	-	-
Դրամական միջոցներ եւ համարժեքներ	11 5,071	2,429
Առաւել սրված գումարներ	-	-
Ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված հարկերի գծով	238	289

Վաճառքի համար թափուղ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	318,040	315,593	
Ընդամենը ակտիվներ	318,040	315,593	
ԸՆԴԱՄԵՆԸՐ	646,966	657,240	
Մեկնակց կառուցվածք			
Համարված կառուցվածք	303,030	303,030	
Եմիսիոն էկամոս	-	-	
Հեցվակած կառուցվածք	-	-	
Այլ դրամատային կառուցվածք	-	-	
Տրաւելած Եմիսիոն	(200,711)	(190,684)	
Մեկնակց կառուցվածք այլ տարրեր	241,944	241,944	
Վաճառքի համար թափուղ դրամատային	344,263	354,290	
Զվերահսկվող մասնակցություններ	-	-	
ԸՆԴԱՄԵՆԸՐ ՄԵԿՆԱԿԱՑՎԱԿԱՆ ԿԱՐՄԱՅԱԼ	344,263	354,290	
Ոչ ընթացիկ դրամատային ակտիվներ			
Վարկեր եւ փոխառություններ	13	7,296	7,296
Այլ ոչ ընթացիկ ֆինանսական դրամատային ակտիվներ	-	-	-
Պարտքներ	-	-	-
Պահուսներ	-	-	-
Պետական Եմիսիոն	-	-	-
Աշխատակիցներին հատուցումներ	-	-	-
Այլ դրամատային ակտիվներ	-	-	-
Հետաձգված հարկային դրամատային ակտիվներ	7,296	7,296	
Ընթացիկ դրամատային ակտիվներ			
Առևտրային եւ այլ կրեդիտորական դրամներ	14	71,706	71,933
Ստացված կանխավճարներ	-	223,603	223,602
Վարկեր եւ փոխառություններ	12	-	-
Այլ ընթացիկ ֆինանսական դրամատային ակտիվներ	-	-	-
Ընթացիկ հարկերի գծով դրամատային ակտիվներ	15	98	119
Պահուսներ	-	-	-
	295,407	295,654	
Վաճառքի համար թափուղ դրամատային ակտիվներ	-	-	-
	295,407	295,654	
ԸՆԴԱՄԵՆԸՐ ԴՐԱՄԱՏԱԿԱՆ ԿԱՐՄԱՅԱԼ	302,703	302,950	
ԸՆԴԱՄԵՆԸՐ ԴՐԱՄԱՏԱԿԱՆ ԿԱՐՄԱՅԱԼ	646,966	657,240	
Տնօրեն			
Գլխ. հաշվապահ			